

Војнопензионерске теме и дилеме

ЧЛАНОВИ СУ ПИТАЊЕ СВИХ ПИТАЊА

У последњих десетак година све више опада број војних пензионера, тиме и број чланова УВПС. Имајући то у виду, проблематика чланства била је у центру пажње последње седнице Главног одбора Скупштине УВПС. Реч је о трајном и приоритетном задатку општинских и градских организација коме се приступа под ознаком „житно“.

Опште је позната ствар да је сваке године у Србији становништво мање за око 30.000 људи. Реалним арши- нима мерено, сваких дванаест месеци постепено нам нестаје град од 30.000 становника. То је „лукуз“ који себи не може нити сме да дозволи држава. Такви трендови имају значење одумирања нације и државе.

Статистика је у тачном евидентирању неумољива наука. Она опомиње и указује, одређује шта треба чинити да би се негативни процеси зауставили. Јер нико здравога ума не може да се сложи са гашењем нације и урушавањем функција државе.

Удружење војних пензионера Србије је на последњој седници Главног одбора Скупштине УВПС, одржаној 28. марта уз остале важне тачке (Упознавање и усвајање извештаја Надзорног одбора о финансијском пословању УВПС за 2023. годину; Разматрање и усвајање извештаја о финансијском пословању УВПС у 2023. години; Доношење одлуке о додели признања), посебан нагласак ставило на стање чланства, на мере и поступке за пријем нових чланова.

У анализи припремљеној за седницу дати су детаљни подаци за осам година. Видљиво је да је сваке године, пре свега због природног одлива, мање војних пензионера за око два одсто. За отприлике исто толико, смањује се и број чланова. Током две године (2020. и 2021), када је харала корона, укупан број војних пензионера и број чланова опао је за читавих четири одсто.

Број чланова Удружења, од 2016. године до краја 2023. године се стално смањивао, али се и број војних пензионера опадао. Удружење је 2016. године имало 25.507, а на крају 2023. године 15.656, што је мање за 9.851 члан. Војних пензионера је 2016. године је било 39.830, а 2023. године 32.035, или мање за 7.795. Однос броја чланова Удружења је 2016. године био 64,10% у односу на број војних пензионера. Однос броја чланова Удружења је у 2023. години 48,8% у односу на број војних пензионера. У периоду од 2016. до 2023. године, се број чланова Удружења процентуално у односу на број војних пензионера, стално смањивао, са 64,1% на 48,8%, (према подацима Дирекције Фонда ПИО која, сваког месеца, доставља списак чланова који су платили чланарину).

Н основу наведених података, и чињенице да се чланство процентуално стално смањује у односу на укупан број војних пензионера, препоручује се општинским-градским организацијама,

члановима Главног одбора, да на погодан начин ступају у контакте са војним пензионерима, који нису чланови Удружења, и сугеришу им да приступе Удружењу. Тим пензионерима указују да се приступањем Удружењу, стварају веће могућности у остваривању права и интереса из области пензијског, инвалидског и здравственог осигурања, социјалне заштите, стамбеног збрињавања и могућности доделе једнократне социјалне и хуманитарне помоћи. На тај начин пензионер, као члан Удружења, има одређену корист од Удружења, а тиме и само Удружење. Зато је потребно без престанка водити кампању за пријем нових чланова и да то буде сталан и непрекидан задатак. По могућности штампати и флајер о Удружењу војних пензионера Србије са информацијама које пружа Удружење, тако да буде привлачан за оне који су у пензији или се спремају за престанак радног односа.

Један од начина за остварење циљева је организација трибина од значаја за војне пензионере, на којима говори о материјалном положају пензионера, статусним питањима, здравственом обезбеђењу, организацијом спортских и културно-уметничких активности, о правној заштити пензионера, апсидичним активностима грађана трећег доба и приоритетима организације.

У том контексту се намеће и сагледавање могућности организације посе- те јединицама којима су припадали војни пензионери из конкретне организације, а и других активности од значаја за војне пензионере. Што је Удружење бројније већа је претпоставка у остваривању наведених права. Зато, се препоручује и члановима Главног одбора да у разговору са председницима општинских-градских организација анализирају стање и проблеме пријема нових чланова, шта би требало предузети, које мере уврстити, а ако треба и стимулативне, да пензионери који нису чланови Удружења приступе Удружењу и да на седници Главног одбора изнесу предлоге и искуства.

Организација која је у последње време постигла најбоље резултате, у нишку, је новосадска. То питање уврштено је у тежишне задатке Градског одбора УВПС. За контакте са војним пензионерима који нису чланови УВПС искоришћена је подела карата борцима у том граду. Све што је везано за остваривање статуса борца, одвија се посредством канцеларије УВПС у Новом Саду. Када је потребно обратити се јединици правном наследнику ранијег састава војске, то за војне пензионере одрађује канцеларија Градског одбора. Слично је било и при-

ликом остварења попушта од 20 одсто на име комуналних услуга. Контакти се остварују и приликом организовања излета новосадских војних пензионера, десетак пута годишње. У фебруару сваке године утврђује се ко је члан, а ко није. Установљена је пракса да све што треба војном пензионеру, он то може да оствари уз помоћ колега у канцеларији Удружења. Тамо се формира документација за погребне трошкове и посмртну помоћ. И Спомен-медаља, и Борачка споменица, се административно решавају у Удружењу.

У Краљеву је такође присутно осипање чланова. Стрпљиво и упорно се траже решења. Најпре су представници УВПС отишли код команданата јединица и предочили им ситуацију. Замолили су их да персонални органи прихвате упутство УВПС и да приликом пензионисања подофицира и официра уруче то упутство. И у канцеларији краљевачких војних пензионера се решавају погребни трошкови и ствара документација за остварење других права.

Пре три-четири године новобеоградска организација је по зградама у блоковима делила флајере. Испоставило се да се у тој акцији учланило око 200 војних пензионера или чланова породица.

Из времена када су војни пензионери морали своја права да остварују путем судова, нишка организација је постала позната по великом броју комплетирања докумената за суд, што им је обезбедило високи реноме међу војним пензионерима. И у актуелно време се помаже војним пензионерима, па се често они којима се помогне одреде за члана УВПС.

Веома је важно послу омасовљења чланова приступити плански, по активностима и роковима, уз уважавање специфичности у средини где делује УВПС. Ваља осмислити сваки корак да се не догоди супротно од очекивања. По свему судећи ускоро ће бити донета одлука о обавезном служењу војног рока, чиме ће се неминовно повећати број старешина, од којих ће најмање половина постати чланови УВПС.

Реч је о изузетно значајном задатку трајног опредељења, од кога зависи судбина организације. Како председник УВПС Љубомир Драгањац рече, закључујући расправу, треба барем уравнотежити природни одлив са приливом чланова.

Нека тако и буде!

Звонимир ПЕШИЋ
Остоја ПОПОВИЋ

Свечана академија поводом јубилеја 180 година ВМА

УСТАНОВА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА

Свечаном академијом у Дому Гарде на Топчидеру обележено је 180 година постојања и рада Војномедицинске академије. Честитајући празник и значајан јубилеј, министар одбране Милош Вучевић истакао је да на велике и значајне датуме увек имамо прилику да поставимо неколико питања које нам показују шта је оно што смо учинили и шта даље треба да чинимо.

- Прво, да се сетимо и да размислимо колико је била далековида визија наших претходника који су нам оставили ово велико дело у аманет, друго - са колико вере су они то радили, са колико пажње, љубави су томе приступили и треће, које је важно за данашње генерације - јесмо ли достојни њихове славе и жртве и шта је то што ћемо ми предати будућим генерацијама? - истакао је министар Вучевић.

Осврнувши се на најзначајније историјске тренутке, од 2. марта 1844. године, када је кнез Александар Карађорђевић, указом у ондашњој Кнежевини Србији формирао Централну војну болницу, па све до сада, министар Вучевић је указао да је војно здравство било у надлежности Министарства одбране што сведочи о планском и организованом уређењу надлежности која се задржала до данашњег дана.

Он је подсетио и да од 1960. године имамо и Закон о ВМА којим је ова институција дефинисана као „високошколска, научна и здравствена институција“.

- И онда тај чувени 20. октобар 1981. године и отоварање данашње зграде ВМА - архитектонско чудо, понос Београда. О томе су известили сви домаћи и страни медији, а београдска *Политика* је под насловом „Скок у 21. век“ опширно писала о томе догађају – опет сличност са данашњим временима и грађевинским препородом Србије који верујем да ћемо заједнички остварити до 2027. године. Направљена је зграда од 170.000 квадратних метара, 14 спратова, више хиљада запослених, са најмодернијом медицинском опремом. Али много више од тога колико је импозантно било оно што је саграђено, много важније је оно што се тиче људи, лекара, медицинских сестара, техничара и немедицинског особља - људи који су нео-

Министру одбране Милошу Вучевићу *Монографију ВМА* уручио је проф. др Мирослав Вукосављевић,

туђиви и неодвојиви део ВМА – истакао је министар Вучевић.

Према његовим речима, на ВМА је обављено стотине хиљада прегледа, хиљаде и хиљаде операција и осталих најкомплекснијих интервенција.

- Хиљаде живота су спасени, а народ и војска су имали сигурност и моралну снагу у одбрани отаџбине када су знали да ВМА стоји иза њих и са њима. Можемо закључити да је визија наших предака била јака, самостална и независна Србија, са својом на сваки начин опремљеном војском као нашем ударном снагом. Затим, да је та мисао била жива и неуништена у неупоредиво тежим условима по наш народ, а да смо ипак градили државу и војску и да предаја никада није била нити ће бити наша опција и верујем да то и данас чинимо – поручио је министар Вучевић.

Говорећи о томе шта ВМА чека у наредном периоду, министар одбране нагласио је да генерацијама које долазе треба да предамо нове успехе као бакљу слободе, како би наставили да побеђују за Србију.

- Само током прошле године, отворили смо нову салу за катетеризацију срца - ангио салу, као и нови апарат за зрачење крви и крвних продуката. Такође, у поступку смо инсталирања „сајбер ножа“. Обезбеђен је и линеарни акцелератор, као и линија за магистралну израду лекова која нас чини аутономним у погледу производње одређених врста лекова, чиме постајемо практично мала фабрика за производњу њих. У току су и активности у погледу

анализа за спровођење енергетске санације комплетног објекта ВМА у складу са највишим стандардима енергетске ефикасности и у том смислу смо у фази израде пројектно техничке документације и захваљујем партнерима из ЕУ и Министарству енергетике на подршци и помоћи - нагласио је министар Вучевић.

Планирани су, како је нагласио и пројекат дијагностичког центра тзв. „мали ВМА“, где би се налазио Центар хитне помоћи, Институт за радиологију, нови скенери, Центар за контролу тровања и Хемодијализа.

- И сада можемо, на бази чињеница дати одговор на то да ли смо били достојни предака наших. Можемо сигурно рећи да радимо тако да претке нећемо осрамотити, а да ћемо потомцима оставити јачу Србију. А највећи залог, највећи квалитет, највећи значај ВМА, ако мене питате, има на темељу угледа који грађани гаје или имају према ВМА. А тај углед, то поверење је резултат марљивог рада генерација лекара, медицинских сестара и техничара и многих знаних и незнаних који су године и деценије живота и рада посветили здрављу наших грађана. И то је оно што вас обавезује и за наредне године и оно што мора да вам буде водич, путоказ куда даље треба да идемо. Наша визија мора и јесте да буде Србија која траје у вечност и ВМА у том смислу има своју људску, цивилизацијску и националну улогу. Она је наш понос и показује снагу наше воље и несаломиви дух нашег народа, она је симбол наше победе. Честитам вам првих 180 година са жељом да пружите најбоље, најквалитетније, најбрже здравствене услуге свим грађанима Републике Србије. Живела ВМА, живела Војска Србије и живела наша отаџбина Србија – поручио је министар Вучевић.

Начелник Војномедицинске академије пуковник проф. др Мирослав Вукосављевић, поводом обележавања јубилеја, истакао је да историја од 18 деценија јесте импозантна бројка те да сви запослени у ВМА имају жељу да свакодневицу учине лепшом.

- То је део нашег позива и са истинском пасијом приступамо пројектима који се нижу у све већем обиму и након ових 180 година. Када сам пре седам година дошао на чело ове куће, знао сам да ће бити искушења и животних промена, али сам још више био свестан чињенице да ако је дух неуштрашив и глава ће се држати високо. Такав дух и елан ме није напустио ни до данас. И све докле год има креативности, маште и храбрости да се деси или покуша нешто што до сада није, ја сам први у реду да учествујем - рекао је начелник ВМА.

Како је додао, ВМА је поносна на све генерације запослених, успехе и храбре подухвате у дијагностици и лечењу најтежих болести, спремна увек да напредује и ради, више и боље, преноси знања и учи.

Поводом јубилеја, начелник ВМА пуковник Вукосављевић уручио је министру Вучевићу први примерак нове монографије израђене овим поводом.

Признања најбољим организацијским јединицама ВМА, које се традиционално додељују поводом празника, ове године припала су Клиници за очне болести и Институту за микробиологију.

Председник Вучић: Не можете да нам отмете право да живимо за своју земљу и право да волимо слободу

МАЛИ АЛИ ПОНОСАН НАРОД

Кажу нам како верују да ће Србија и „Косово“ заједно да гледају у будућност и хоће да нам кажу да не жале и да су „свој прљави посао комадања Србије“ обавили. Моје је да им као председник Србије кажем – нисте. Јачи је овај народ и јача је Србија него што мислите. Одупираћемо вам се док дишемо, одупираћемо вам се јер не можете да нам укинете слободу.

У присуству председника Републике Александра Вучића и председника Републике Српске Милорада Додика, 24. марта је у Прокупљу одржана централна манифестација обележавања Дана сећања на stradale у одбрани од агресије НАТО-а на нашу земљу 1999. године. Комеморативној академији на Тргу топличких јунака присуствовали су потпредседник Владе и министар одбране Милош Вучевић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић.

Патријарх српски Порфирије је навео да смо на страни мира

Скуп је започео поменом страдалима у НАТО агресији, који је служио Његова Светост патријарх српски Порфирије са владикама и свештенством и минутом ћутања којом је одата пошта жртвама.

Председник Вучић у свом обраћању нагласио је да је прва НАТО бомба која је убила српског војника пала баш у Прокупљу и убила Бобана Недељковића. Он је додао да су га „убили зато што су хтели да нам униште отаџбину, да нам униште Србију, да је раскомадају и мисле да су у томе успели“. - Прошло је 25 година, још не дамо и не пристајемо на комадање Србије. Има један мали народ у Европи, у једној малој земљи, на једној малој територији, који се и даље поносно и достојанствено држи, који не пристаје на окупацију и наређења са стране. Један мали, али поносан народ који хоће будућност за себе и своју децу, онако како су је његови људи одредили и определили – поручио је председник Вучић.

Председник Србије рекао је да је посетио породицу мале Бојане, која је најмлађа жртва, беба, коју је НАТО убио и додао да „све то боли и 25 година касније“ и да није питање само нашег бола, већ питање онога што су зликовци урадили покушавајући да нам и данас објасне да су били приморани.

Слободу вам нећемо дати

- Ове године, више него претходних, навалили су да нам објасне да је то било

потребно, да је било због нас, да су то урадили како би Србија кренула напред, ишла у будућност. Потом нам кажу како верују да ће Србија и „Косово“ заједно да гледају у будућност и хоће да нам кажу да не жале и да су „свој прљави посао комадања Србије“ обавили. Моје је да им као председник Србије кажем – нисте. Јачи је овај народ и јача је Србија него што мислите. Одупираћемо вам се док дишемо, одупираћемо вам се јер не можете да нам укинете слободу. И ваздух можете да нам укинете, слободу вам нећемо дати, јер волимо Србију, живимо за Србију и никада нећемо добровољно пристати да нам узмете Косово и Метохију, да нам нестане наша Србија – поручио је председник Вучић. Он се запитао ко смо и шта смо ми без Србије и поручио да нисмо нико и ништа, да смо бића која дишу и ништа више од тога те додао да је наша обавеза да не заборавимо нашу убијену децу ни наше јунаке.

- Ми их никада нећемо заборавити. Њихови животи су уткани и уклесани у камен будућности Србије. Без њих ми смо ништа и то никада не смемо да заборавимо – поручио је председник Вучић.

Обраћајући се окупљенима, истакао је да се много тога урадило и да ће много тога тек бити урађено, да ће се живети боље, и да ћемо наћи начина да се изборимо са свим економским потешкоћама упркос ратовима.

Он је поручио да нећемо у НАТО никада, да ћемо да штитимо своју војну неутралност.

Председник Александар Вучић навео је да НАТО није успео у намерама

- Не можете да нам отмете право да живимо за своју земљу, право да волимо слободу. И овде на Тргу топличких јунака, а Топлица је део јуначке Србије, са којим ни један други део Србије не може да се пореди јер је увек давала највише јунака, једино овде у Топлици нико никада није питао колика је цена слободе, овде су нам највећи јунаци и овде вам данас кажем - мала Србија бориће се истином, чашћу, знањем, свим што има и свим чиме располаже да сачува своју територију, да сачува свој народ, своју будућност. Резервну отаџбину немамо. Волимо те отаџбину наша и никоме те нећемо дати – нагласио је председник Вучић. Нека живи наша Србија, поручио је председник Вучић и нека живи будућност Србије.

Србија уважена у региону

- А ви, сви наши пријатељи и стварни и лажни, хвала вам на свему. Знаћемо да упамтимо све ово из тешких времена, а Србију су многи покушали да угасе и никада нису успели – нагласио је председник Вучић додајући да је пред нама добра и велика будућност, али пред свима осталима је Србија која ће знати да се сачува и која ће знати да се одбрани.

Председник Републике Српске Милорад Додик истакао је да је поносан на Србију и српски народ јер су се после НАТО бомбардовања издигли и да се Србија изградиле и да Србија поручује да смо наставили да живимо.

- Србија се изградиле у последњих 12 година под руководством председника Александра Вучића, у тој мери да је данас стабилна и сигурна земља за све њене људе, без обзира на нацију и народ, да је данас Србија уважена у региону, да је данас Србија уважена и на глобалном нивоу. Мала у односу на друге, али довољно снажна са својим карактером да иде даље. И да не носи мржњу у себи, али да никада не заборави и да никада, бар што се мене тиче, не опрости – нагласио је председник Републике Српске.

Председник Додик је рекао да је поносан на оно што је Србија, упркос свему,

успела, а с њом и Република Српска.

- Остали смо достојанствени, слободарски народ. Наша слобода је најважнија ствар нашег живота и нашег идентитета. Заједно са нашом вером, заједно са нашом крсном славом, нашим писмом, језиком. Свим оним што чини наш народ посебним. Ми не желимо никоме другоме и другачијем никакво зло. Желимо да живимо у миру. Желимо да тај мир траје за сваког подједнако - поручио је председник Републике Српске Милорад Додик.

Патријарх Порфирије, у својој беседи, истакао је да смо се у овај, за српски светосавски народ, заветни дан и час сабрали да молитвом Богу, који је љубав и који пребива у љубави, посведочимо своју неопуступну опредељеност да будемо на страни љубави, а не мржње, на страни мира, а не рата, правде, а не тираније, истине, а не лажи, невиних, а не злочинаца.

Ране у души не зарастају

- Истини за вољу и једна и друга димензија људског испољавања пре 25 година претворила је ову грудву земље у светску позорницу, на којој се по ко зна који пут потврдила древна истина – како је човек велик само кад је човек и како је бездушан кад се определи за античовештво. Срећан сам човек, радостан као православни Србин, благословен као свештеник, јер никакав ултиматум није поколебао мој народ да одустане од љубави Бога и ближњег – рекао је патријарх Порфирије.

Окупљенима се обратила и Ањелка Тошовић, сестра једанаестомесечне Бојане Тошовић, најмлађе жртве у НАТО агресији. Ањелка је рођена током бомбардовања, а у агресији НАТО је изгубила и оца.

- Прошло је 25 година од када су мог оца и моју сестру однеле птице и они су напустили овај свет. Ја их нисам упознала. Била сам у мајчиној утроби те тужне вечери 11. априла 1999. године. Била је Велика субота. Моја породица се спремала за наш велики празник, Васкрс. Требало је да то буде њихов први заједнички празник. Али нико није ни слутио да ће бити последњи и да ће сваког следећег бити кнедла у грлу моје мајке и сузе на њеном лицу. Тако је и сада, после 25 година. Време пролази, али ране на души не зарастају - рекла је Ањелка изражавајући захвалност Републици Србији због негована сећања на све жртве НАТО агресије 1999. године и што не дозвољавају да избледи сећање на бол наших људи.

Прокупље је изабрано за место одржавања централне манифестације јер је у том граду, у 19.55 часова, на данашњи дан пре четврт века почело бомбардовање Савезне Републике Југославије, ракетирањем касарне у коме је страдао војник Бобан Недељковић, прва жртва НАТО агресије. Бомбардовање СРЈ трајало је 78 дана, до 10. јуна 1999. године.

Централној манифестацију у Прокупљу присуствовали су, министри у Влади, народни посланици, представници институција Републике Српске, чланови Владе Србије, чланови колегијума министра одбране и начелника Генералштаба, представници Града Прокупља и топличких општина, верских заједница, дипломатског кора, породице страдалих и бројни грађани.

У Команди КоВ

РАЗГОВОРИ О САРАДЊИ

Недавно су се у Команди КоВ у Нишу сусрели командант тог вида Војске Србије генерал-потпуковник Милосав Симовић и председник Удружења војних пензионера Србије (УВПС) генерал-потпуковник у пензији Љубомир Драгањац. Током разговора било је речи о активностима УВПС у протеклој години, нарочито о онима у чијој су реализацији помогле јединице Копнене војске. Оцењено је да се сарадња одвија у складу са традиционалним односима који између ове две институције дуго владају. Генерал Дра-

гањац захвалио је генералу Симовићу што јединице којима он командује по правилу излазе у сусрет захтевима општинских и градских одбора УВПС.

Током сусрета било је речи и о активностима значајним за УВПС током текуће године. Договорено је да до новог сусрета команданта КоВ и председника УВПС дође на почетку идуће године.

З. П.

Честитка председника УВПС начелнику ВМА

ДА СЕ УСТАНОВА ВИНЕ У МЕДИЦИНСКЕ ВИСИНЕ

Председник УВПС Љубомир Драгањац упутио је начелнику ВМА проф. др Мирославу Вукосављевићу честитку следеће садржине: „Поводом 180 година Војномедицинске академије Вама и припадницима наше највеће и најзначајније војномедицинске установе, у своје лично и у име припадника Удружења војних пензионера Србије, упућујем срдчане честитке.

Током деценија рада у миру и ослободилачким ратовима, стручњаци ВМА показали су врхунске домете у збрињавању рањених и болесних припадника наше војске, а многи су, спашавајући рањене, положили животе на олтар отаџбине.

Очекујући да се ВМА вине у још значајније медицинске висине, на пољу науке, наставе и лечења, желимо вам да у наредном периоду достигнете планиране коте и да активни припадници ВС, чланови њихових породица, војни пензионери и чланове породице буду задовољни здравственим обезбеђењем терцијалног нивоа“.

З. П.

Пуковнику Жаку Огару највише признање Клуба генерала

МЕДАЉА ВИТЕЗУ ЧАСТИ

У оквиру обележавања 25. годишњице агресије снага НАТО на СР Југославију односно Србију, у Београду је одржана међународна конференција у организацији Београдског форума, СУБНОР-а Србије, Ветерана војнообавештајне агенције, Друштва српских домаћина и Клуба генерала и адмирала Србије. Конференцији је из 30 земаља света присуствовало око 200 делегата, а реферате је саопштило више од 70 делегата.

Међу учесницима је био и пензионисани пуковник Жак Огар, припадник специјалних јединица Француске и командант Француског контингента мировних снага на Косову и Метохији, после донете резолуције Савета безбедности УН 1244, потомак је славне војничке породице (отац и деда-Солунац су били генерали). Свој задатак извршавао је савесно и одговорно као војник, али је водио рачуна и о људском достојанству, обучавајући агресивне шиптарске терористе у насртају на Србе, њихову имовину и српске манастире. Следио је упутства свога деде солунца и ширио пријатељство са Ср-

бима, као што је било пријатељство војника Срба и Француза на Солунском фронту. Поштовао је војничку субординацију, али је поједина наређења одбијао и проблеме решавао у складу са процењеном ситуацијом у оквиру задате зоне одговорности, због чега није наставио генералски породични низ.

У знак захвалности Извршни одбор Клуба генерала и адмирала Србије доделио је пуковнику Жаку Огару највише признање - Медаљу „Српски генерал - цар Душан Силни“ које му је уручено током конференције.

Генерал у пензији
Миломир Миладиновић

Дан сећања у Нишу

ХЕРОЈИ ОДБРАНЕ ЗЕМЉЕ

У препуној великој сали Дома војске Србије у Нишу, поводом 25. годишњице одбране СРЈ од агресије НАТО-а, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Клуб генерала и адмирала, Подружница Ниш, у сарадњи са Командом Копнене војске Србије, Нишавским округом, Удружењем војних пензионера Србије, Ниш и осталим борачким удружењима, организован је Дан сећања „Да се не заборави“.

Скупу су присуствовали чланови породица погинулих и несталих током бомбардовања, ратни инвалиди, Државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања проф. др Дејан Антић, командант Копнене војске генерал-попуковник Милосав Симоновић, легендарни командант Приштинског корпуса генерал у пензији Владимир Лазаревић, челници Клуба генерала и адмирала Србије, начелник Нишавског управног округа Петар Бабоновић, председник СГ Ниша Бобан Џунић, челници градских општина, епископ нишки Арсеније, представници Удружења војних пензионера града Ниша, борачких удружења, јавних установа, Министарства унутрашњих послова, професори, студенти Универзитета у Нишу, ученици средњих школа.

Проф. др Дејан Антић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, најавио је овом приликом да ће у храму Светог Василија Острошког у насељу Дуваниште, бити откривена спомен-крипта посвећена новим косовским јунацима, који су од 1998. до 2003. године, на КиМ и у Копненој зони безбедности, дали животе за одбрану своје земље.

На тешке тренутке својеврсне агресије кључне тренутке рата, резултате и научене лекције и ове године је подсетио генерал у пензији Владимир Лазаревић, легендарни ратни командант Приштинског корпуса, јединице која је поднела највећи терет одбране 1999. године.

„Циљеви агресије били су монструозни. За три до четири дана требало је да униште све ефективне Војске Југославије, посебно на Косову и Метохији. Да убију преко 20.000 припадника Приштинског корпуса, да парализу привредни и политички живот у земљи“, подсетио је у свом обраћању генерал Лазаревић.

„И данас, 25 година касније, убијају по Србији. Србија је прва у Европи по раширености карцинома. СЗО и УН су од светских експерата информисани да су НАТО злочинци надмашили све до сада. Онколог професор Мирослав Ђорђевић је још пре 2010. године упозоравао на шта ћемо наилазити од 2020. године. У Србији ће сваке године од карцинома оболевати 70.000 људи, а 40.000 умирати упркос лечењу“, рекао је Лазаревић.

Генерал Лазаревић је подсетио и на неке од најзначајнијих битка током одбране Косова и Метохије 1999 године, од напада из ваздуха и са земље.

„Војска Југославије, нишка Трећа армија, наша полиција, а посебно снаге Приштинског корпуса на Космету, нашле су се у стратегијској клопци. Како да сачувају живу силу и ратну технику од уништења, при односу снага од 30 према један, а у ратним ефективима 600 према један у корист агресора. Ипак припадници ратног Приштинског корпуса су налазили одговоре на ова и многа друга питања. Шестог дана рата 30 марта, почело је довођење елитне 252. оклопне бригаде из рејона Краљева. У првих 15 до 20 дана у зони корпуса је дошло шест бригада: 37 моторизована бригада из Рашке, 7. пешадијска из Крушевца, 175. пешадијска из Лесковца, 211. оклопна бригада и 63. Падобранска бригада из Ниша, 72. специјална бригада из Београда и многи други мањи састави. Приштински корпус је нарастао на 80.000 бораца. Петнаестог дана рата, 7. априла НАТО је извео 208 напада на јединице Приштинског корпуса, али ни један борац није рањен. Од 3.000 симулатора, погодно је 2.500. Шеснаестог дана рата, 8. априла на Велики петак, у Дреници гине 10 бораца, а 30 је рањено из 37. бригаде. Граничари истог дана на Јуничким планинама одбијају копнени напад вишеструко бројнијег непријатеља, међу којима су и страни плаћеници. У поподневним сатима, 9. априла добијам извештај из Командног места у Ђаковици. Тог јутра је почела копнена операција здружених снага НАТО-а, терориста и Албанске армије и страних плаћеника на правцу караула Кошаре - Морина, Маја Чобан, уз незапамћену артиљеријску и ракетну подршку“, описује командант Приштинског корпуса.

Лазаревић је потом описао дешавања на целом фронту према

Албанији. Побројао је акције, сада већ прослављених хероја под командом водника Васојевића на Кошарама, војницима из других мањих састава.

„Дванестог дана рата, 13. априла извештавам команданта 3. армије генерала Небојшу Павковића, о чувеном боју на Кошарама и паклу који тамо траје већ четири дана, због копнене инвазије“, наставља генерал Лазаревић.

Борбе су наставане током читавог рата уз бројне губитке и подвиге припадника ВЈ. Непријатељ је користио муницију са осиромашеним уранијумом и хемијско оружје.

Последњих дана рата, одбрамбене снаге Савезне републике Југославије, приморале су највећу војну алијансу у историји ратовања, да своју почетну стратегију „блицкрига“ за три до четири дана, после два месеца рата замени новом стратегијом напада на читаву територију Србије. Принуђена је и да тражи ангажовање Уједињених нација због примирја. Уследиће први контакти за окончање рата и Кумановски споразум. Мање од пет процената српских борбених система је уништено за 78 дана рата. Размере неуспеха НАТО су биле видљиве после окончања рата. Током 78 дана рата погинуло је 3.500 становника Србије, међу којима 88 деце.

Зоран Јашовић

Дан сећања у Лесковцу

ВЕЧНА ИМ СЛАВА И ХВАЛА

П олагањем венаца на Споменик палим борцима у ратовима од 1990. До 1999. године обележена је 25. годишњица почетка агресије на тадашњу Југославију и Србију.

Венце су положили делегације града Лесковца, представници Војске Србије, организације бораца ветерана ратова ол 1991. до 1999. године, Градског одбора СУБНОР-а и Народног музеја. У име Удружења војних пензионера Лесковца, венац је положила делегација са Ђана Мићом, председником Градског одбора на челу.

Град Лесковац је 1999. године дао 12.500 учесника рата.

На споменнику су уклесана имена 71 погинулог борца (19 погинуло у сукобима од 1991.- 1994. године, 48 је погинуло током сукоба на КиМ 1998. и 1999. године, четири бораца се воде као нестали). Споменик је откривен 10. јануара 2020. године и представља „прекинуту нит живота“

Н. Станковић

Обележавање агресије НАТО-а у Крушевцу

ЗЛОЧИНИ СЕ ВЕЧНО ПАМТЕ

Поводом 24. марта – Дана сећања на Спомен обележју палим јунацима 125. моторизоване бригаде положени су венци. У име града Крушевца венац је положила заменик градоначелника Снежана Радојковић. Цвеће су положили представници Војске Републике Србије, Расинског управног округа, ветерана 125. моторизоване бригаде, Резервних војних старешине, СУБНОР-а, Ратних војних инвалида, бројних удружења и чланова породица страдалих. Одржано је и опело.

Током 78 дана непрестаног бомбардовања, из Расинског округа погинуле су 52 особе, од којих 39 војних резервиста, активних војника и резервних полицајаца, као и једно цивилно лице. Они су живот изгубили на простору Косова и Метохије. Две особе погинуле су приликом бомбардовања моста у Трстенику, а 10 цивила на Варваринском мосту 30. маја. Прве рушевине у Крушевцу, од ваздушних напада, догодиле су се на други дан Ускрса, у зору 12. априла, када је погођена Градска топлана и погон процесне опреме фабрике „14. октобар“. После тог напада, авиони НАТО-а на територији града Крушевца гађали су и мост преко За-

падне Мораве, код Јасике, стари мост преко Расине на улазу у Крушевац из правца Дедине, мост преко Јужне Мораве код Ђуниса, фабрику „Трајал“, стамбени део на Багдали. Више хиљада мушкараца из Крушевца, Александровца, Трстеника, Бруса, Варварина и Ћићевца било је ангажовано у ратним операцијама на простору Косова и Метохије, највише као војни резервисти крушевачке Седме пешадијске бригаде, која је на крају рата имала 22 погинула војника и неколико десетина рањених.

Подсећамо да је 125. моторизована бригада, током агресије, претрпела највеће губитке од свих ратних јединица: 98 погинулих и 350 рањених. Памтиће се њихово херојство од првог до последњег дана у одбрани границе у рејону карауле „Кошаре“.

Делегацију Удружења војних пензионера Крушевца, чинили су председник ГрОд Душан Самарџић и секретар ГрОд Горан Мишковић, старешине - бивши припадници ове херојске бригаде: члан Градског одбора Титус Драгић и члан градске организације Бобан Остојић.

На спомен обележје погинулим војницима из општине Брус венце су положили представници општине Брус, представници СУБНОР-а Брус, представници Резервних војних старешина Брус, повереник Удружења војних пензионера Крушевац за општину Брус Зоран Миловановић. Поводом НАТО бомбардовања 1999. године, говорио је професор Никола Збилјић и професор Мирослав Вучковић.

мр Александар Симоновски

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у фебруару 2024. године

ПРОЛЕЋНО ОСВЕЖЕЊЕ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор је на седници одржаној 1. марта 2024. године, размотрио захтеве достављене у фебруару 2024. године и донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника,

ОпОр Смедерево ТЈ: 35.000,00 – по члану 17.556,50 динара;

ОпОр Земун ЂЗ: 42.000,00 – по члану 14.409,00 динара;

ОпОр Ужице МВ: 35.000,00 – по члану 21.433,00 динара;

ОпОр Суботица ВС: 45.000,00 – по члану 11.408,59 динара;

ОпОр Прокупље КР: 32.000,00 – по члану 23.182,42 динара;

ОпОр Прокупље МБ: 40.000,00 – по члану 21.419,97 динара;

ОпОр Ниш ПС: 42.000,00 – по члану 16.035,83 динара;

ОпОр Шабац ДЗ: 40.000,00 – по члану 17.419,30 динара;

ОпОр Земун МЗ: 35.000,00 – по члану 10.914,24 динара;

ОпОр Пирот ТЉ: 39.000,00 – по члану 23.560,00 динара;

Б) Здравствено збрињавање

ОпОр Нови Београд ШС: 30.000

ОпОр Чачак ЈЂ: 25.000

ОпОр Ниш МО: 20.000

ОпОр Нови Сад ВЗ: 25.000

ОпОр Ниш МЗ: 25.000

ОпОр Прокупље МИ: 20.000

ОпОр Вождовац МТ: 25.000,00

ОпОр Земун МЉ: 25.000

Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 7. марта 2024. године. Захтеви који буду достављени од 1. до 31. марта 2024. године, биће решавани почетком априла 2024. године.

Извршни одбор

Стражевица

СЕЋАЊЕ НА ДВА ХРАБРА ЗАСТАВНИКА

Поводом обележавања двадесет пет година од почетка агресије НАТО-а на СРЈ, а у славу два погинула припадника ВЈ заставника Владимира Вујовића и заставника Властимира Лазаревић, делегација ОпОрг. УВП Раковца у саставу: Владан Матовић, председник ОпОрг, Љубиша Ђаковић и Миодраг Арсић, чланови ОпОд положила је 24. марта сузу на Спомен-обележје Стражевица.

В. М.

Међународна конференција
„Од агресије до новог праведног поретка“

СВЕТ НА ИВИЦИ ГЛОБАЛНОГ РАТА

Оружана агресија НАТО-а на СРЈ 1999. године била је догађај који је успоставио стандард за наредне ратове. Многи експерти су били мишљења да је бруталним нападом на нашу земљу отпочело ширење НАТО-а на Исток, што је довело и до сукоба у Украјини. Агресија је изведена под лажним разлозима.

Шта год је учињено, дугорочно је планирано. СРЈ и Србији многи су одали почаст и поштовање, а осуђена је злоупотреба УН. Пракса указује на то да се налазимо у свету у којем нам међународно право и споразуми не гарантују ништа

Пише **ЗВОНИМИР ПЕШИЋ**

Дводневна Међународна конференција „Од агресије до новог праведног поретка“, поводом 25 година од агресије НАТО-а на СРЈ, одржана је 22. и 23. марта у Дому Војске Србије у Београду. Учествовало је близу стотину еминентних бораца за мир из готово свих крајева света, а скуп су организовали Београдски форум за свет равноправних, Клуб генерала и адмирала Србије, СУБНОР Србије, Удружење „Ветерани војнообавештајне службе Србије“ и Фонд дијаспора за матицу.

Отварању конференције присуствовали су чланови Колегијума министра одбране и начелника Генералштаба, припадници Министарства одбране и Војске Србије, епископ липљански и војни Доситеј викарни епископ патријарха Порфирија, представници дипломатског кора, борци, бивши команданти, бројни гости из земље и иностранства и организатори.

Почаст жртвама разуларене силе

Председник Београдског форума за свет равноправних, бивши министар спољних послова СРЈ Живадин Јовановић је на почетку дводневног скупа између осталог рекао: „Данас смо окупљени овде на својеврсном глобалном народном сабору, са пријатељима из свих делова света. Припадамо различитим нацијама, религијама, политичким оријентацијама и цивилизацијама, али смо уједињени у одавању почасту људским жртвама разуларене силе, у осуди агресије НАТО-а и посебно, у напору да допринесемо миру, слободи и напретку за све земље и народе. Овде смо да чувамо истину, учвршћујемо вредност права и правде, као и да трагамо за хуманијом и безбеднијом будућношћу свих. Данас, такође, одајемо признање браниоцима једне слободољубиве и независне земље која је нападнута иако није пред-

Свечана сала ВС била је испуњена до последњег места

стављала опасност ни за коју другу земљу, најмање за чланице НАТО-а. Оружана агресија је окончана пре две и по деценије, али њени покретачи покушавају да је наставе другим средствима све до данашњег дана.“

Затим је казао да народ Србије неће, нити може заборавити људске жртве и патње које је проузроковао НАТО својом нечовечанском агресијом и да се злочини извршени над српским народом никада и нигде не смеју поновити, па нагласио: „Мир, једнака безбедност, равноправна сарадња и напредак су наше право и не допуштамо да нам, било ко то право гази или отима. Наше тежње су усмерене на изградњу новог светског поретка у чијем центру су равноправност, коегзистенција и добротит свих. Поредак слободе, разумевања и отворености без наметања туђих интереса, вредности и схватања. Тражимо да се поштују историјске, културне и духовне специфичности, да разлике буду третиране као богатство. а не као повод за нове поделе, конфронтацију и ратове. Залажемо се за поредак заснован на равноправности, а не на сили и привилегијама моћника.“

По оцени Живадина Јовановића, да би било истинске демократије у унутрашњим уређењима, и у међународним односима морају се поштовати начела демократије. „Основно начело је – равноправност и немешање. Форсирана подела на ‘демократије’ и ‘аутократије’ представља замку заговорника униполарног поретка и конфронтације. Та подела је у служби хијерархијских односа, конфронтације и хегемонизма“, нагласио је он.

„У агресији је страдало 1.139 војника и полицајаца, око 3.000 цивила (међу којима 89 деце), док је око 10.000 људи рањено. Тек треба утврдити колико је људи изгубило животе од одложених дејстава забра-

Запажено излагање имао је Милош Вучевић

њених оружја као што су пројектили са осиромашеним уранијумом, отровни гасови настали бомбардовањем рафинерија, хемијских фабрика и електропостројења, касетне бомбе и друго. Штета од ратних разарања процењена је на 100 милијарди долара. Био је то злочин против мира и човечности“, подсетио је Јовановић.

НАТО произвођач ратова

Агресија НАТО-а на СРЈ, како је наглашено на конференцији, јесте глобална тема. Многи учесници су истакли размере штете, а посебно оне причињене Србији гађањем цивилних циљева, и осудили агресију. Тај рат представљао је прекрет-

ницу у међународним односима јер је НАТО од одбрамбеног савеза постао агресивни. НАТО је 1999. вратио рат на тло Европе. Био је то рат у коме је Европа учествовала сама против себе.

Указано је на то да је оно што се догађало у СРЈ 1999. године постало стандард за наредне ратове, а многи су били мишљења да је бруталним нападом на нашу земљу отпочело ширење НАТО-а на Исток, што је довело и до сукоба у Украјини. Агресија је изведена под лажним разлозима. Шта год је учињено, дугорочно је планирано. СРЈ и Србији одата је почаст и поштовање, а осуђена је злоупотреба УН. Пракса показује да се налазимо у свету у

Скуп је отворио Живадин Јовановић, председник Београдског форума за свет равноправних

”

По оцени Живадина Јовановића, да би било истинске демократије у унутрашњим уређењима, и у међународним односима морају се поштовати начела демократије. „Основно начело је – равноправност и немешање. Форсирана подела на ‘демократије’ и ‘аутократије’ представља замку заговорника униполарног поретка и конфронтације. Та подела је у служби хијерархијских односа, конфронтације и хегемонизма“, нагласио је он.

којем међународно право и споразуми не гарантују ништа. Чујемо многобројне апеле за мир и равноправност, декларативно нико није за ратове, али они у Србији, касније и у обојеним револуцијама, нису могли да се спрече. НАТО је, као својеврсна милитаристичка машина, постао произвођач ратова. Међународно право претворено је у низ случајева који важе од прилике до прилике, а погубност таквог приступа виђена је код нас.

Бивша Југославија разбијена је по шавовима које су чиниле републичке границе. Запад је водио рачуна да пре свега Словенија, Хрватска и БиХ остану у оквиру својих граница, док за Србију није важио исти принцип. Српске међе могу да се мењају како се коме ћефне. Тиме је показана груба непринципијелност. На скупу је осуђена покорност ЕУ према НАТО-у. Многи су осудили и улогу медија у рату. Значајан део новинара, у случају рата

Београдска декларација

ТРАЖИМО УКИДАЊЕ СТРАНИХ ВОЈНИХ БАЗА...

Учесници међународног скупа „Од агресије до новог праведног поретка“ усвојили су и потписали Београдску декларацију – документ којим су изразили своје заједничке ставове не само поводом оружане агресије на Србију већ и поводом геополитичких ломова и прилика у савременом зараћеном и узнемираном свету. У Декларацији се између осталог каже:

Изражавамо најдубљу забринутост због убрзања ескалације непријатељстава и сукоба у глобалним односима, доливања уља на ватру сукоба, наставаљања провокација и опасности од глобалног сукоба. Свет је на ивици понора. Човечанство ће – или обуздати разуларену агресију отуђених центара моћи, или пасти у тај понор.

Зато смо јединствени у захтеву за неодложно отпочињање дијалога на стратешком нивоу, под окриљем УН, са циљем да се зауставе ескалација, гомилање конвенционалног и нуклеарног оружја и кршење међународних споразума.

Тражимо укидање страних војних база, потпуно повлачење америчког тактичког нуклеарног оружја и постројења тзв. антиракетне одбране из Европе, који погоршавају безбедност.

Позивамо да се прекине ратно-хушкачка реторика, да се сви одговорни државници окрену дијалогу и налажењу мирних, праведних и одрживих решења за све текуће сукобе и кризе.

Упућујемо апел свим мирољубивим снагама у свету да удруже снаге у борби за поштовање међународног права, суверенитета и територијалног интегритета свих држава, јачање ауторитета и улоге Уједињених нација и других универзалних међународних организација, за поштовање принципа равноправности, суверенитета и територијалног интегритета, за сарадњу и координацију у борби против тероризма и сепаратизма као глобалних опасности.

Подржавамо процес мултиполаризације глобалних односа и њихову демократизацију на основама суверене равноправности свих држава и народа.

Подржавамо мировне, безбедносне и развојне иницијативе које полазе од принципа недељивости мира, безбедности и развоја и које уважавају узроке проблема. Кључну улогу у том процесу играју БРИКС, ЕАЕУ, Глобална иницијатива „Појас и пут“, Шангајска организација за сарадњу, ПНЗ. Подржавамо укидање свих монопола, привилегија или „изузетности“. Не прихватамо нове „зидове“ ни поделе. Покушај поделе света на „демократије“ и „аутократије“ је подметање центара моћи да би се продужило трајање униполарног поретка.

1999. године, деловали су као плаћеници и у функцији империјализма и агресије.

Хероји и хероине Србије су исписали значајне странице светске историје. Још једном на делу је показано да народ који се бори за слободу не може бити поражен. Догађаји у јужној српској покрајини пре 25 година имали су терористички карактер. Грађани земаља Запада преварени су информацијама да су Срби чинили злочине, попут Рачка и Меркала. Широм света воде се борбе за праведније међународне односе засноване на поштовању суверенитета, територијалног интегритета и равноправној сарадњи, а не на диктату и послушности.

То што се догађало 1999. године није био „мали косовски рат“, нити „хуманитарна интервенција“ већ рат с геополитичким циљевима: отимање аутономне покрајине Косово и Метохија од Србије; дуготрајно распоређивање америчких трупа на Балкану у оквиру стратегије експанзије на Исток; успостављање преседана за интервенције кршењем међународног права, улоге СБ УН и оснивачког акта НАТО-а од 1949; оправдавање постојања и ширења НАТО-а.

Статус Космета

Агресија НАТО-а је истовремено представљала рушење правног поретка мира и безбедности у Европи и свету, успоста-

”

Агресија НАТО-а је истовремено представљала рушење правног поретка мира и безбедности у Европи и свету, успостављених на резултатима Другог светског рата. Балкан је данас нестабилнији, Европа без самосталности идентитета и визије.

вљених на резултатима Другог светског рата. Балкан је данас нестабилнији, Европа без самосталности идентитета и визије.

Уништени су или оштећени инфраструктура, енергетика, индустријски објекти, школе, болнице, обданишта, споменици културе и многи други цивилни циљеви. Директна штета је 100 милијарди америчких долара. Наглашено је да су НАТО и земље чланице, учеснице у агресији, у обавези да Србији надокнаде причињену ратну штету.

НАТО је користио муницију са осиромашеним уранијумом, графитне и касетне бомбе и друга запаљива и отровна средства. Загађена је животна средина, произ-

водња хране. НАТО је признао да је нападом на СР Југославију прекршио међународно право и да је користио муницију са осиромашеним уранијумом. Учесници конференције упутили су апел да се обнови рад посебних тела Народне скупштине и Владе Србије за утврђивање последица агресије на здравље грађана и животну средину и да се ратни злочини против цивила и за непоштовање ратних конвенција процесуирају и санкционишу.

У финалном документу скупа у Београду изражена је пуна подршка суверенитету и територијалном интегритету Србије са међународно признатим границама у којима је наставила своје чланство у ОУН, ОЕБС-у и другим универзалним међународним организацијама. Истовремено је наглашена забринутост због масовног кршења основних људских права српске заједнице на Косову и Метохији, настављањем њиховог систематског протеривања, као и спречавањем слободног и безбедног повратка више од 250.000 протераних Срба и других неалбанца у њихове домове и на имања.

На конференцији је изражено уверење да се статус покрајине Косово и Метохија може решавати искључиво у складу са међународним правом и Резолуцијом Савета безбедности УН 1244 од 10. јуна 1999, а која има трајни, правно општеобавезујући карактер. Осуђена су сва кршења тог документа и политика уцена, притисака и свих једностраних корака који су усмерени на окончање етничког чишћења преосталог српског становништва и владање Србије у признавање неотуђивог дела њене државне територије за суседну државу.

Забринутост света

Униполарни поредак заснован је на стратегији хегемонизма и глобалне доминације са НАТО-ом као оружаном инструментом. Политика експанзије НАТО-а, која почиње са падом Берлинског зида 1989. године, а убрзава се агресијом на СР Југославију 1999. представља извор опасности по мир у Европи и свету. У време агресије НАТО је имао 19, а данас има 32 чланице. После изградње америчке војне базе Бондстил на Косову и Метохији успостављене су десетине нових НАТО база. На Старом континенту данас постоји далеко више страних војних база и стокова нуклеарног оружја него у време биполарности и Хладног рата.

У београдској изјави изражена је најдубља забринутост због убрзања ескалације у глобалним односима, доливања уља на ватру сукоба, настављања провокација и опасности од глобалног сукоба. Свет је на ивици светског рата. Човечанство ће обуздати разуларену агресивност отуђених центара моћи, или отићи у понор. Потребно је да неодложно отпочне дијалог на стратешком нивоу, под окриљем УН, са циљем да се зауставе ескалација, гомилање конвенционалног и нуклеарног оружја и кршење међународних споразума. Захтева се укидање страних војних база, потпуно повлачење америчког тактичког нуклеарног оружја и постројења тзв. противракетне одбране из Европе, који погоршавају безбедност.

Подржан је процес мултиполаризације глобалних односа и њихова демократизација на основама суверене равноправно-

Високе званице: др Лука Кастратовић, Братислав Гашић, Милош Вучевић, Живадин Јовановић и Никола Селаковић

ПРАВО ПОРАЖЕНО, ПРАВДА ПОГАЖЕНА

Запажено излагање имао је и министар одбране Милош Вучевић који је рекао: „Данас, када говоримо о ономе што нам се десило пре 25 година, али и када анализирамо оно што нам се дешавало након тога па и оно што нам се данас дешава, видимо да је све више људи у свету који слободно мисле, говоре, размишљају разборито и објективно и о ономе што се нама десило пре 25 година. А на 24. март 1999. године, можемо слободно рећи, надвила се огромна туга, пре свега због страдања једне суверене и слободне државе, али и због смрти међународног јавног права.

„Јасно је свима да је на тај дан право поражено, а правда погажена. Доказ томе, између осталог, је и велики број стручњака који су дошли на данашњу конференцију из целог света. У нашој земљи увек ће провејавати осећај туге и резигнације када говоримо о НАТО агресији на Савезну Републику Југославију, односно Србију и Црну Гору.“

сти свих држава и народа. Кључну улогу у мировним, безбедносним и развојним иницијативама играју БРИКС, ЕАЕУ, Глобална иницијатива „Појас и Пут“, Шангајска организација за сарадњу, ПНЗ. Неопходно је укидање свих монопола, привилегија или „изузетности“. Не прихватају се нови „зидове“ ни поделе. Политика конфронтације, интервенционизма и мешања у унутрашње ствари, коју подстичу војноиндустријски комплекс и крупни финансијски капитал, морају уступити место дијалогу, партнерству, поштовању основних норми међународног права и мултиполарног светског поретка.

Командант Приштинског корпуса генерал-пуковник Владимир Лазаревић

„Златна милијарда“

Највећу препреку поретку равноправних народа представљају реликти Хладног рата. Зато НАТО треба распустити, а доктрину хегемонизма, експанзионизма и неоколонијализма послати у историју. Осуђено је масовно убијање нејужног палестинског народа, посебно масовно убијање деце, и упућен позив на неодложан прекид ватре у Појасу Газе и другим деловима у којима живи палестински народ, како би се коначно зауставило страдање људи без преседана у новијој историји, а угроженом становништву несметано испоручили храна, лекови, вода и друге животне потрепштине.

Сматра се да је украјинска криза последица стратегије ширења НАТО-а на Исток, при чему су изневерени сви договори да неће бити експанзије. Криза се може решити мирним путем уз признавање и отклањање узрока и гарантовања једнаке безбедности за све државе. Заједничка будућност човечанства искључује егоизам и уске прилазе каква је теза о безбедности „златне милијарде“.

НАТО РАНЕ ВЕЧНО БОЛЕ: пројектили НАТО-а убили су 79 дечака и девојчица, с 2.700 деце је рањено и тешко поврађено

Владимир Кршљанин је навео да је Запад окренуо леђа основним принципима међународног права. Рат против СРЈ била је само припрема за рат НАТО-а против Русије. Ратови НАТО-а у свему су исти, по мотивима, методама и средствима. Русија нигде није прекршила међународно право. Иста закулиса, која је финансирала Хитлера, покренула је два европска рата: против Срба и Руса. Може се сматрати да се ради о истом хибридном рату. Србија је остала војно непоразена, а Русија ће да победи, подвукао је Кршљанин.

„Вођење одбрамбеног рата у условима изразито неповољног односа снага, без савезника и помоћи са стране, представљао је изразито велики стратегијски про-

блем. Бројке о диспропорцији наших снага и снага агресора, добро су познате јавности. Готово је незабележено у историји ратовања да се једна земља од агресије бранила када је однос снага у неким елементима био чак 1.600 у корист нападача, а да при томе није доживела пораз на бојном пољу. Наша војска, полиција, и други елементи система нису доживели стратегијско изненађење, сви су дочекали рат на предвиђеним местима и јуначки се борили. Трећа армија, а пре свега Приштински корпус, као и РВ и ПВО широм земље поднели су највећи терет“, казао је генерал-пуковник Бранко Крга.

На питање како су снаге Треће армије и Приштинског корпуса претекле из стратегиј-

ске клопке, НАТО и Пентагон су званично понудили два одговора, напоменуто је генерал-пуковник Владимир Лазаревић. „Српску војску на Косову сачувала је тактика 4М, то јест маскирање, маневар мобилност и морал. Друга њихова теза је да је српска војска на Космету била у предности за неколико часова у примени тактике ОООА, то јест осматрање, оријентација, организација и активност. У извршавању задатака, у центру пажње свих састава Корпуса, у тактици употребе, била пажња усмерена на цивилно становништво, а принцип хуманости, као врховни, испред принципа војничке ефикасности и максимална употреба“, нагласио је Лазаревић.

Аналитичар Владимир Капуралин навео је да је саставни циљ агресије био кажњавање СР Југославије као јединог преосталог бастиона након тектонских друштвено-политичких промена деведесетих, који је стајао на путу продору крупног капитала на Исток, којим је тзв. Међународна заједница, а у ствари група најбогатијих земаља света, предвођена Сједињеним Америчким Државама, освојила нови лебенсraum, на којем је инсталирала своју доминацију у складу са правилима новог светског униполарног поретка. То кажњавање извршено је врло темељно и свеобухватно. Почињен је злочин према људима, стварима и животној средини, а присутно је још и данас. Агресија је била

”
У финалном документу скупа у Београду изражена је пуна подршка суверенитету и територијалном интегритету Србије са међународно признатим границама у којима је наставила своје чланство у ОУН, ОЕБС-у и другим универзалним међународним организацијама. Истовремено је наглашена забринутост због масовног кршења основних људских права српске заједнице на Косову и Метохији

класичан пример рата за простор. Тај рат је био наставак тектонских друштвено-политичких промена деведесетих година прошлог века.

Горко искуство и поука за протеклих четврт века огледа се у чињеници да је заштита српског становништва функционисала на прави начин само онда када је на простору Косова и Метохије функционисала српска држава.

На скупу је изведено и неколико перформанса посвећених миру

Из Ратног дневника генерал-пуковника Небојше Павковића

АКЦИЈА „ЈЕЗЕРЦЕ“

Авијација је и данас наставила да поново гађа циљеве са већ познатим координатама. Очигледно да им недостају подаци за нове мете. На то упућује и повећан број обавештајно-извиђачких сателита, извиђачких авиона и беспилотних летилица. Пошто је откривање нових циљева процес који траје одређено време, јер треба открити циљ и елементе и пренети их на борбене системе, да би се одржао „замах операције“ НАТО несмањеним интензитетом понавља нападе на „старе“, раније откривене и већ уништене циљеве.

После одласка Милована Дрецуна, Владимир Лазаревић ме извештава да јединице МУП-а данас почињу акцију разбијања шиптарско-терористичких снага (ШТС) на Језерској планини. Овај регион је незаобилазан приликом процене војно-безбедносне ситуације на Косову и Метохији. Обухвата Језерску, Жар и Неродимске планине, смештене између Суве Реке, Штимља, Урошевца и Штрпца. То је подручје Оперативне зоне „Неродимље“, чије је седиште у селу Језерце, у центру тог планинског региона.

У тактичко-оперативном смислу, за овај регион је више заинтересован МУП од ВЈ, јер представља бастион тероризма. Са овог подручја терористи ОВК контролишу три важне комуникације: Штимље–Дуље–Сува Река, Штимље–Урошевац–Качаник и Догановићи–Штрпце–Призрен, и на њима нападају пунктове и патроле полиције. После напада се повлаче у планине.

У Оперативној зони „Неродимље“ до сада је идентификована 161. бригада ОВК, чија команда је у селу Малопољце, југоисточно од Штимља. То је једна од најјачих бригада ОВК. Према непотврђеним информацијама, у овој зони делује још једна бригада, али обавештајна служба ВЈ и државне безбедности нису успеле да је идентификују.

Разбуктавање тероризма

Простор Језерских планина је „свет за себе“, одсечен од осталог дела Космета. У тај регион није за време Другог светског ратанико није залазио. Ни ја нисам био у том региону, иако сам од 1996. године прокрстарио Косметом био у већини шиптарских села. Долазио сам до села Неродимље, западно од Урошевца осам километара, и у Будаково, источно од Суве Реке. На простор у близини села Језерце долазио сам у октобру 1998. године, када је завршена противтерористичка акција која је носила исти назив као и ова.

Генерал Лазаревић ме је информисао да су из Штаба МУП-а последњих неколико дана долазиле информације да ШТС интензивирају нападе на припаднике МУП-а у Црнољевском теснацу, на путу Штимље – село Црнољево –

Дуље – Сува Река. Поједине терористичке групе појављују се у селима Будаково, Неродимље, Плешина и Петрово и нападају јединице МУП-а, Корпуса и становништво у околини Штимља и Урошевца. У једном од напада киднаповали су припаднике 549. моторизоване бригаде и 108. војнотериторијалног одреда Призрен. Штаб МУП-а проценио је да је циљ дејстава заузимање привредних објеката на периферији Урошевца и Штимља, овладавање комуникацијом Штимље–Сува Река, удари из позадине на јединице полиције и војске ради деблокарања ШТС у Дреници и спајање са њима. Према најновијим подацима, унаредним данима очекују се дејства на снабдевање, а посебно на комуникацији кроз Црнољевски теснац. Због тога је донета одлука да се блокирају ШТС на простору Језерских планина, изврши претрес терена, разбију терористи, спречи извлачење ка Сувој Реци, Призрену, Штимљу, Урошевцу и Липовици и спајање са ШТС у Гроњој Дреници.

Генерал Лазаревић је одлучио да подржи акцију полиције и да ангажује делове Тактичке групе „252“, 243. механизовану бригаду и 549. моторизовану бригаду по следећем:

– Тактичка група „252“, са линије блокаде Штимље–село Кошаре–село Доње

Неродимље, подржава снаге МУП-а у разбијању ШТС на правцима Дуље–село Петрово–село Будаково село Неродимље–село Будаково, у рејонима села Грејчевце, Топло, Петрово и Језерце, и спречи извлачење ШТС према Штимљу и Урошевцу.

План реализовати за два дана

– Борбена група „3“ 243. механизоване бригаде са линије блокаде село Засок– село

Гребно и село Гатње–село Горња Битња– Штрпце, подржава снаге МУП-а у претресу терена и разбијању ШТС на правцима село Будаково–село Језерце–село Плешина село Муштуште–село Матичев–село Коштањево, у рејонима села Будаково, Језерце и Коштањево, и спречава извлачење ШТС са простора Језерских планина ка Штрпцу и Шар-Планини.

– Јединице 549. моторизоване бригаде, на линији блокаде село Муштуште–село

Ставрово–село Бакош, спречавају извлачење ШТС са простора Језерских планина ка Сувој Реци и Призрену.

Прихватам Лазаревићу замисао за подршку снагама МУП-а у акцији „Језерце“ и упозоравам да се план мора реализовати у наредна два дана.

После разговора са Лазаревићем, пуковник Савић ми даје „Политику Експрес“ од 23. априла 1999. године и каже да је објављена моја изјава. Читам изјаву од петнаестак реченица и не могу да се сетим када сам то изговорио. У тексту под насловом „Храбра младост“, аутора чији су иницијали Ј. М., препознајем своје реченице: „Наши војници ругају се бомбама зликовачких агресора. Не плаше се и не бацају на земљу на звук непријатељевих авиона. Приштински корпус су младост и храброст. Младост је бедем одбране отаџбине који не може да сруши ниједан непријатељ, ни ракетамани претњама. Зато бесне и врште Пентагон и НАТО. А наши војници су на своја плећа прихватили терет наметнутог рата, док се пише једно ново поглавље српске историје. Војска Југославије је прича о храбрости, другарству и високом моралу. Све су то моја и наша деца, наши синови, то је храбра младост. Волим да сам с својим војницима на првој борбеној линији. Увек користим прилику да будем са њима, говори поносно генерал-пуковник Небојша Павковић, командант Треће армије“. Без обзира на све, не могу да се сетим у којој прилици сам дао ову изјаву.

Са Ђаковићем крећем у обилазак јединица Приштинског корпуса које су распоређене око Командног места „Кишница“. Ђаковић сматра да то није добро, јер се очекује налет НАТО авијације. Међутим, мени је био потребан сусрет са војницима и старешинама. Најближа јединица је 52. батаљон везе Приштинског корпуса, затим 52. чета за електронско извиђање и противелектронска дејства. У њиховој близини је и 52. батаљон војне полиције, елитнија јединица Приштинског корпуса, у рангу батаљона-дивизиона. На крају обилазимо Команду стана Корпуса.

Сликали свој злочин. Садик Ђуфлај, насмејан и задовољан, држи две одсечене главе, а поред њега се његов син и још један терориста смеју.

Добра маскирност

Стање у свим јединицама је беспрекорно. Маскирадска дисциплина максимално заступљена. Једна трећина јединица је на положајима за одбрану, друга извршава редовне задатке. Остали се одмарају. У време обиласка на простору од три до пет квадратних километара нема ниједног возила у покрету. Сва возила и борбени системи су у закљоници и маскирани. Највећа група која се креће на овом простору прати мене. Сви су изненађени што нас виде. Међутим, нема промене плана у њиховим активностима. Свако ради свој посао мирно и без панике. У просторијама и шаторима где су смештени дежурни органи и јединице уобичајена атмосфера. Сви су на радним местима. Због тога не желим да присуствуем реметим њихов рад. Ово је рат, а не тактичка вежба. Свака промена режима рада може имати утицаја на понашање јединица и проузроковати непотребне жртве.

У 16.00 часова сигнал за „ваздушну опасност“. Истовремено стиже неколико упозорења о налету веће формације НАТО авијације из Оперативних центара ШВК, РВ и ПВО и 250. центра за електронско извиђање и ометање. То је довољан разлог да се упозорења озбиљно схвате. Напуштам јединице и враћам се на Командно место, право на коп. Лазаревић стиже у исто време. Извештава да је из команде 211. оклопне бригаде добио информацију да је у 15.00 часова погођен непријатељски авион у близини села Орлане код Батлавског језера, југоисточно од Подужева 15–18 километара. Предузете су мере за претрес терена али је ризик велики због ШТС у том рејону.

Чекамо долазак НАТО авијације. Време пролази, авиона нема. После 45 минута враћам се на Командно место. Починем да листам по документима у тренутку када одјекују експлозије. Долазе из превца северно од Приштине, а затим и са југа. На мети су били положаји 15. оклопне бригаде у рејону Газиместана, Аеродром „Слатина“ и Голеш. Напади трају од 17.04 и од 17.30 часова. Не стижу извештаји о гађању

војних циљева и о последицама. То је добро. Војни циљеви су „поштеђени“. Не знам шта је у питању. Да ли су војни циљеви, пре свих командних места, центри везе и системи ПВО постали невидљиви за НАТО авионе, или је реч о промени приоритета. Могуће је да НАТО планери процењују да ће лакше остварити циљеве дејством по цивилним објектима и застрашивањем становништва. У 18.19 часова одјекују снажне експлозије у рејону југозападно од Косова Поља. У том рејону је 115. војнотериторијални одред. Међутим, авијација је бомбардовала ватрене положаје Трећег дивизиона 311. самоходног ракетног пука ПВО. Том приликом је уништен осматрачки радар. У 18.40 часова командант 125. моторизоване бригаде извештава Лазаревића да је авијација у 18.30 часова дејствовала по лажним положајима Бригадне артиљеријске групе „125“ у рејону Јуника. Десетак минута касније генерал-мајор Стојимировић извештава да су у рејону села Трнава, северно од Прокупља, у 18.26 часова оборена три пројектила. Рудник Белаћевац и јединице у његовој околини су поново на мети авијације у 18.28 часова. Испалено је више пројектила али последице још нису познате.

Стравичан злочин Шиптара

Закључујем да је авијација и данас наставила да поново гађа циљеве са већ познатим координатама. Очигледно да им недостају подаци за нове мете. На то упућује и повећан број обавештајно-извиђачких сателита, извиђачких авиона и беспилотних летелица. Пошто је откривање нових циљева процес који траје одређено време, јер треба открити циљ и елементе и пренети их на борбене системе, да би се одржао „замах операције“ НАТО несмањеним интензитетом понавља нападе на „старе“, раније откривене и већ уништене циљеве.

На Дневнику сви домаћи и страни медији извештавају о бомбардовању зграде РТС-а и погинулим и рањеним новинарима и радницима ове медијске куће.

После Дневника, Лазаревић ме информира о стравичном злочину.

Показује ми фотографију на којој се виде двојица припадника ОВК како у рукама држе одсечене главе жртава. Према изјавама заробљених припадника ОВК, органи безбедности Приштинског корпуса дошли су до података да је човек на фотографији Садик Ђуфлај, а поред њега његов син Валон, из села Прилеп код Дечана.

Међутим, органи безбедности још увек не могу са сигурношћу да потврде ко су жртве. Постоји сумња да се ради о припадницима 549. моторизоване бригаде и Војнотериторијалног одреда Призрен које су терористи киднаповали у рејону превоја Дуље 11. априла 1999. године, после чега им се губи сваки траг. Са ужасом и неверицом гледам фотографије на којима Садик Ђуфлај, насмејан и задовољан, држи две одсечене главе, а поред њега се његов син и још један терориста смеју. На другој фотографији један од терориста ставља одсечену главу у џак у коме се, према његовом изгледу, налази још неколико одсечених глава.

Поново гађали Голеш

Питам се какав треба да буде тај човек, монструм, да направи овакав ужасан злочин да се притом задовољно смеје. Сећам се како су припадници Војске 1998. године поступали са заробљеним припадницима ОВК и како смо рањене терористе хеликоптерима превозили у војну болницу Ниш и у Београд на ВМА. Као да се наши војници нису могли одмах обрачунати са њима, већ су их предавали надлежним органима МУП-а, да би били процесуирани на суду. Колико се сећам, само у току 1998. године било је процесуирано око 2.000 терориста ОВК. Али ово је очито доказ како се ОВК односила према заробљеним припадницима Војске, МУП-а и цивилима.

Генерал Лазаревић ме информира да војно правосудни органи при Команди Приштинског корпуса и Команде Војног округа Приштина свакодневно примају кривичне пријаве и захтеве за спровођење истраге против учинилаца кривичних дела и да војни судови пресуђују све случајеве. Показује ми пресуду којом је војник Ненад Костић из Урошевца због крађе моторног возила осуђен на казну затвора у трајању од једне године.

Напади на јединице 15. оклопне бригаде у рејону Газиместана извршени су у 21.59 часова без последица. У 22.46 часова поново је гађан објект Голеш. Пред поноћ разговором са начелником Штаба, Стојимировићем, и командантом Нишког корпуса, генерал-мајором Николићем. Извештавају ме да нема промена у осталом делу зоне одговорности армије.

У дневном Извештају о губицима видим да нема погинулих, а рањено је 13 припадника Армије.

Двадесет пета годишњица од агресије

НАТО НИЈЕ ОСТВАРИО ЦИЉЕВЕ

Командант снага НАТО-а Весли Кларк у својој књизи *Модерно ратовање* наводи: „Војнички смо се обрुकали, али смо се осветили цивилима.“

Нелегитимна агресија НАТО-а била је једна од најсрамнијих ратова у историји човечанства, отпочет без ваљаних разлога и без одобрења Савета безбедности УН, супротно међународном праву. Никада у историји није био драстичнији однос снага у економској и војној моћи, броју становника и ратној техници, као што је то било у агресији НАТО-а 1999. године. Никада један агресор није поставио толико замашне, а монструозне циљеве и отворено их саопштавао.

Циљеви агресије су били: (1) распарчавање СР Југославије; (2) смена државног руководства и (3) разбијање Војске Југославије.

Агресори нису остварили ниједан циљ. Ниједан рат није хуман. Оружани сукоби би, међутим, требало да буду витешки. Колико је агресија 1999. године била витешка, показују изјаве ратних команданата НАТО-а у току борбених дејстава.

Амерички главно командујући ваздухопловним операцијама Мајк Шорт је рекао: „Неможе се добити рат ако не уништите могућност нормалног живота становништва. Морамо им одузети воду, храну, струју, па чак и здрав ваздух.“ Или „Цивилни циљеви су гађани у очајничком тражењу излаза, јер бомбардовање није успело изазвати жељене ефекте“.

Командант снага НАТО-а Весли Кларк у својој књизи *Модерно ратовање* наводи: „Војнички смо се обрुकали, али смо се осветили цивилима.“

Историчар Самјуел Мејн, професор на универзитету Јејл, током агресије је био саветник у Савету за националну безбедност САД. Он је изјавио: „У Вашингтон посту објављивао сам оне приче које су биле наклоњене нашем представљању рата. Мој тренутак истине дошао је касније.“ Сај тај историчар предаје лекције о људским правима.

Током 78 дана агресије са 12.000 ваздухоплова НАТО је извео 26.000 авио-полетања или 330 дневно, Бачено је или лансирано на десетине хиљада тона бомби и око 600 кг осиромашеног уранијума. Зрачење ће се осећати и производити тешке последице по здравље становништва више хиљада година.

Американка Стела Џатрас је изјавила:

Планери НАТО-а били су изненађени добрим стањем наше војске приликом премештања са простора Космета

„Пилоти НАТО-а су на Југославију за 78 дана бацили више бомби него Хитлер у Другом светском рату. „Велики број команданата НАТО-а сад пишу мемоаре, како кажу „Због чисте свести и личног олакшања“, што довољно говори о њиховој савести током агресије.“

Први пут у историји ратовања бомбардована је једна медијска кућа, мада објекти у којима су смештене редакције електронских или писаних медија ни у ком случају не могу да буду војни циљеви зараћених снага. За планере агресије на СРЈ све је био „леgitиман војни циљ“, а „коллатералне штете“ тек разлог „за жаљење“. У свом бешу због отпора Војске и народа у Србији и Црној Гори НАТО није презао ни од изазивања еколошке катастрофе с немерљивим последицама по становништво. Бомбардоване су рафинерије нафте и фабрике хемијских производа у Новом Саду и Панчеву. Први пут у историји употребљене су и графитне бомбе за онеспособљавање електроенергетског система.

После рата Институт за одбрану и спољну политику САД је објавио: „НАТО је изгубио 36 авиона и 8 хеликоптера“, а председник Асоцијације за међународне студије у Вашингтону, Грегори Копли, је изјавио: „Имам податке са највишег места у Бриселу да је ВЈ оборила 38 авиона и 6 хеликоптера.“

Применом мера стратегијског маскирања Војска Југославије је умањила ефекте дејстава НАТО-а, тако да је изгубила само 10 оклопних возила, 12 тенкова и 13 артиљеријских оруђа. Приликом извлачења наше војске са Косова и Метохије лондонски Тајмс је писао: „Војска се извлачи у

неокрњеном саставу. „Нажалост, материјална штета на цивилним објектима је велика, а посебно је тешко што су изгубљени драгоцени људски животи, полут мале Милице која је имала само три године, затим Сање, најбоље математичарке која би данас била доктор наука и од које би користи имало васцело човечанство.“

Кумановским споразумом, на основу чега је донета Резолуција 1244 Савета безбедности (СБ), највиши међународно правно обавезујући акт иза ког су стајале све чланице СБ, сматрали смо да је агресија завршена и да ће на овим просторима завладати мир. Нажалост, рат је тек тад почео, наравно другим средствима и траје ево већ 25 година.

Србији је уведен тзв. спољни зид санкција у оквиру којих су дуго били забрањени извоз и увоз за поједине врсте роба. У међувремену трговински партнери су пронашли друге фирме, тако да је произвођачима и увозницима у Србији било потребно много времена да обезбеди нове пословне partnere. Протекционизам који влада у свету и даље је значајна препрека у пословању компанија у Србији.

Верујте да нам је било много лакше током агресије, него у ових 25 година релативног мира, јер смо се 1999. године бранили организовано, знали смо шта нам је циљ, народ је био јединствен у супротстављању агресији, тежили смо миру... Нажалост, Резолуцију крше потписници тог документа из групације западних сила. Упорно се чине покушаји да нам одузму 17% територије. Мање од половине од укупног броја држава је под притиском западних сила признало Косово и Метохију као квази државу и отворено је наоружавају чланице НАТО-а, супротно Резолуцији бр. 1244.

Безобзирно и насилно се одузима имовина СПЦ, ликвидирају се поједини Срби и то баш у дане када обележавају славе или празнике. Очигледно је да се готово све резолуције СБ поштују, осим оне чија је ознака 1244.

Међународно потписани уговори не важе, јер се цени да су корисни за Србију, али важе „нон пајпери“ и мишљења појединих међународних силеција, мада без сагласности Србије. Примењују методе из мрачних колонијалних времена, само што нас не везују ланцима.

Срби су на Косову и Метохији у потпуности обесправљени. Безмало свакодневно се хапсе појединци и држе у казаматима, без кривице и доказа. Има и оних који су дуже од годину дана у затвору, а против њих није подигнута оптужница. Албански полицајци пуцају и на децу, а да они ничим то нису изазвали. На северу јужне српске покрајине, мимо досадашњих споразума, косметске безбедносне снаге носе дуге цеви.

Срби ћуте и трпе, понекад се праве да спавају, али докле тако?

Имамо и ми душу. Имамо и праг издржљивости. Људи смо као и многи други. Умемо и да праштамо, али да заборавимо - нећемо.

Из слободарског Београда упућујемо поздраве светској јавности уз поруку да је наш циљ да живимо у миру.

Слобода најскупља српска реч.

Миломир Миладиновић

Четврт века од агресије НАТО-а на СРЈ

СТРАТЕГИЈСКИ ПРОБЛЕМИ И ПОУКЕ

Карактеристично је да су многи страни и наши аналитичари после рата износили тврдње да до агресије уопште није дошло ради некаквих, како су наводили, „патњи Албанаца”, већ су у питању били класични геополитички интереси водећих зеллаља НАТО-а (посебно су карактеристичне изјаве Бајдена, Талбота, Чомског, Монтгомерија, Кросланда, Клауса, наших професора Степића, Јефтића, Трифковића и др).

Пише: генерал-пуковник проф. др Бранко Крга

Агресија НАТО-а на СРЈ представља погрешан, вишеструко штетан и тужан чин, као и увреду здравог разума наших гађана. Чак и да је, неким случајем, било одлуке СБ ОУН да се војно интервенише, тај пројектовани, рат за нас опет би био потпуно непотребан, јер се косовско-метохијска криза могла решавати цивилизованим политичким средствима.

Иако је од те агресије протекло четврт века, Србија, па и свет, суочавају се са бројним проблемима иницираним тим догађајем, од којих су они стратегијског карактера посебно значајни.

Савезна Република Југоиславија, а пре свега Србија, суочавала се са бројним стратегијским проблемима у периоду пре рата, за време и после оружаног сукоба. Од тих проблема најзначајнији су: припрема оружаних снага за одбрану; могућности и ограничења дипломатије у одвраћању од агресије; тешкоће у реаговању на бројне неистине; вођење одбрамбеног рата у условима изразито неповољног односа снага, без савезника и помоћи са стране; моменат прекида рата; заштита српског становништва на Косову и Метохији и очување територијалног интегритета Србије.

Припреме за одбрану од агресије

Пре оружаног сукоба нарочито значајан проблем је био припрема оружаних снага за одбрану од агресије. Наиме, ценећи бројне информације наше обавештајне службе дошли смо до закључка да постоји велика вероватноћа да НАТО изврши оружану агресију на нашу земљу. У таквим условима предузимали смо низ мера да се наша војска што боље припреми за одбрану. У оквиру тога суочавали смо се са великим проблемом недостатка борбених средстава високе технологије, пре свега у Ратном

Команданти: Владимир Лзаревевић, Драган Живановић и Божидар Делић

ваздухопловству и противваздушној одбрани, јединицама за електронска дејства, везу и другим, посебно техничким родовима и службама.

Познато је да наша војска пре те агресије више од десет година није набавила ни једно озбиљније наоружање. Таква ситуација наступила је из два разлога: прво, од 1992. године нашој земљи су биле уведене свестране санкције, што је знатно утицало и на финансијску ситуацију, тако да, објективно, није ни било великих могућности да се издвоје средства за набавку наоружања; други разлог је био тај што је знатан део нашег руководства сматрао да ће се проблем Косова и Метохије решавати политичким а не војним средствима (ову чињеницу сам изнео и на сведочењу у Хагу, тврдећи да се наша земља није припремала да оружаном решава косовско-метохијски проблем, јер да је имала такву намеру, нормално је да би јачала војску као основни фактор за такве циљеве). Познато је да ми у војним академијама и школама, на командно-штабним и тактичким вежбама, никада нисмо увежавали напад на било који део наше земље, већ смо се припремали искључиво за одбрану читаве територије, па и Косова и Метохије.

Важна поука у вези са наведеним

јесте да оружане снаге треба припремати у континуитету, што се последњих година и чини. Пошто је рат највеће зло за појединца, породицу, институције и државу у целини, треба све чинити да се избегне, али истовремено, морају се непрекидно предузимати мере за одбрану и ублажавање последица, ако до њега ипак дође. На жалост, неоподно је стално имати на уму да је рат и даље реалност савременог доба.

Наше највише државно и војно руководство уложило је велике дипломатске напоре да се НАТО одврати од агресије. Позната су попуштања

наше делегације у Рамбујеу. Одржани су бројни састанци и телефонски разговори са представницима чланица НАТО у земљи и иностранству, укључујући и војне структуре у Бриселу. У Београду смо имали много састанака са дипломатским представницима, као и онима који су специјално долазили у наш главни град. Објашњавали смо да су наше оружане снаге одговорне, да не кршимо договор Милошевић - Холбрук из октобра 1998. године, да у Рачку нису убијани ненаоружани цивили итд. Утисак је био да је већини саговорника било јасно о чему се ради, али је највећи део њих понављао исту реченицу „да се ради о кредибилитету НАТО-а пред обележавањем 50. годишњице тог савеза” (ВИ САД, амбасадор Немачке, (ВИ Јапана).

Ограничен учинак дипломатије

Искрени дипломатски напори наше стране да се НАТО одврати од агресије, били су, нажалост, неуспешни.

Поука из ових активности јесте да дипломатија има ограничени учинак, ако иза ње не стоји озбиљнија оружана сила и подршка савезника. У нашем случају се показало да постоји недоводна корелација између дипломатије и одбрамбене моћи земље.

Тешкоће у реаговању на бројне неистине биле су карактеристичне за предратни, ратни, па и послератни период. Агресор је настојао да, пре свега, пред сопственим јавним мњењем оправда употребу силе против једне земље која није желела рат и ничим није угрозила ни једну чланицу НАТО-а. Креаторима припрема за агресију било је јасно да је тај чин супротан одредбама Организације уједињених нација, ОЕБС-а, оснивачког документа НАТО-а, па и устава појединих земаља. Да би све то превазишли припремили су низ неистина, као што су етничко чишћење, операција „Потковица“ која уопште није постојала, говорило се о крајње нетачном броју убиства, силовања итд. Наши покушаји демантовања тих нетачних тврдњи, нису дали жељене резултате, тако да је знатан део западног света показивао разумевање за употребу оружане силе против наше земље. У каснијем периоду рата подршка јавности тим поступцима НАТО је постепено слабила, али не до те мере да је то могло да утиче на прекид агресије.

Карактеристично је да су многи страни и наши аналитичари после рата износили тврдње да до агресије уопште није дошло ради некаквих, како су наводили, „патњи Албанаца“, већ су у питању били класични геополитички интереси водећих земаља НАТО. (посебно су карактеристичне изјаве Бајдена, Талбота, Чомског, Монтгомерија, Кросланда, Клауса, наших професора Степића, Јефтића, Трифковића и др).

Поука везано за реаговање на пропаганду као елемент хибридног рата јесте да је потребно предузимати сталне организационе и техничке мере како би се сузбиле негативне последице, при чему, пракса је показала, није довољно само тврдити да је „истина на нашој страни“.

Огромна разлика у односу снага

Вођење одбрамбеног рата у условима изразито неповољног односа снага, без савезника и помоћи са стране, представља је изразито велики стратегијски проблем. Бројке о диспропорцији наших снага и снага агресора, добро су познате јавности. Готово је незабележено у историји ратова да се једна земаља бранила од агресије када је однос снага у неким елементима био чак 1:600 у корист нападача, а да при том није доживела пораз на бојном пољу. Претили су да ће нас уништити за 3 – 4 дана. Наша војска, полиција, службе и други елементи система нису доживели стратегијско изненађење, сви су дочекали рат на предвиђеним местима и јуначки су се борили... сви су дочекали рат на предвиђеним местима и јуначки су се борили. Већи терет поднела је Трећа армија, Приштински корпус, а и јединице РВ и ПВО широм земље. Поред тога, велики део наших грађана медицинских

стручњака, особља ЕПС-а и других предузећа, радника који су израђивали лажне мете и мамце, дали су такође значајан допринос одбрани земље. Њихова висока мотивисаност произилазила је из осећаја родољубља, али и свести да је агресијом нашем народу и држави нанета велика неправда. Наша војска је могла још дуго да одолева нападима агресора. Међутим, војска не постоји да брани саму себе, већ грађане, територију и државу у целини.

Интересантну оцену о том рату изнео је амерички генерал Мекмастер, бивши саветник председника за националну безбедност. Он је нагласио да је једна мала земља, технички инфериорна, успевала да одоли нападима НАТО-а. При томе је посебно истакао нашу обавештајну службу која је својим информацијама успевала да допринесе знатном умањивању ефикасности нападача. А генерал Кларк је навео да наша обавештајна служба спада плећу десет најбољих на свету. Велики део заслуга за овакву ситуацију има генерал Јован Милановић. Генерал Мекмастер је закључио да су оружане операције НАТО-а биле неуспешне, јер је уништено свега 5% нашег одбрамбеног потенцијала.

Запажања овог генерала су индикативна и у много чему тачна. Наиме, у том рату наша војска, и поред изразито неповољног односа снага, није поражена на бојном пољу.

Одбрана по сваку цену

Поука из периода одбране од агресије има много, а најважније су: за успешну одбрану потребна је свестрана припрема главних елемената оружане снага по најсавременијим начелима, али је неопходно и стварање јединственог распореда у друштву да се земља брани, без обзира на јачину противника.

Моменат прекида рата, представља такође значајан стратегијски проблем.

У вези с тим постоје различита мишљења: да је требало наставити борбу, да би било боље да је до прекида рата дошло раније, а има и оцена да се то догодило онда када су се за то ство-

рили колико - толико прихватљиви услови. У вези с овим проблемом посебан осврт заслужује потписивање Војно-техничког споразума, јер и око тога има различитих оцена. Као учесник тог догађаја, могу да нагласим неколико битних чињеница. До преговора код Куманова дошло је пошто је претходно прихваћен документ Ахтисари - Черномирдин од стране Народне скупштине Републике Србије и Владе СРЈ. Потпуно су нетачне тврдње да је у Куманову потписана некаква капитулација. Да су ти преговори личили на капитулацију, ја сигурно у томе не бих учествовао, а вероватно ни остале колеге. Као прво, ми нисмо ни преговарали са структурама НАТО, против кога смо ратовали, већ са КФОР-ом, тако да ни формално није могло бити говора о капитулацији. Капитулација се потписује за пет минута, а ми смо преговарали пет дана, при чему су били уважени наши предлози, пре свега око резолуције СБ ОУН. Да се радило о капитулацији, не би дошло до промена власти 5. октобра 2000. године, већ би се то догодило одмах. Такође, статус Косова и Метохије био би брзо решен, не би било Резолуције 1244, нити би ментори косовске независности све до данас вршили притисак на Србију да се с тим сагласи итд. Интересантно је да ову тезу наглашавају претежно наши „стручњаци“. Једни то раде из незнања, а други из зле намере према својој земљи. У оба случаја то су врло нечасна реаговања.

После потписивања Војнотехничког споразума 9.6.1999. године код нас учесника тог процеса било је присутно различито расположење. С једне стране, били смо задовољни што је договорен крај рата, страдања грађана и разарања наше земље. С друге стране, знали смо да ће повлачење наше војске, полиције и других институција српске државе са простора Косова и Метохије изазвати велике невоље нашег народа, што се, на жалост догађа све до данас.

Поука у вези са процесом прекида рата се састоји у томе да и ту проблематику треба више изучавати у образовној официраиз области међународног права и процеса преговарања у ратним условима.

Припадници НАТО-а гађали су претежно цивилне објекте

Фотографије погинуле деце током агресије НАТО-а

Заштита српског становништва

Заштита српског становништва на Косову и Метохији, представља прворазредни проблем у свим фазама решавања косовско - метохијског проблема. Грађани српске, а и неких других националности, више деценија се боре за своја елементарна људска права. Они који су остали да живе на Косову и Метохији прави су јунаци савременог доба. Екстремни Албанци против њих предузимају низ незаконитих и нељудских мера. Интересантно је да, наводно демократски део света, са прећутним одобравањем дозвољава да се крше свевредности које они декларативно афирмишу, као што су право на живот, неприкосновеност приватне својине, право на повратак прогнаних, слобода кретања итд. Показало се да је заштита српског становништва на Косову и Метохији функционисала док су се тамо налазиле институције државе Србије. После њиховог повлачења све је то доведено у питање, што се нарочито видело у погрому марта 2004. Свакодневно се и даље регистирују примери нарушавања елементарних људских права српског становништва и то у присуству међународних снага и институција које су преузеле одговорност за безбедност свих грађана на том простору.

Горко искуство и поука за протеклих четврт века огледа се у чињеници да је заштита српског становништва функционисала на прави начин само онда када је на простору Косова и Метохије функционисала српска држава.

Очување територијалног интегритета Србије представља кључни стратегијски проблем дуги низ година. На сцени је постепена реализација пројекта тзв. Велике Албаније, за сада, на рачун дела суверене територије Републике Србије.

Тај процес је актуелан и сада, иако у Резолуцији 1244 јасно стоји формулација „поново потврђујући приврженост свих држава чланица суверенитету и терито-

ријалном интегритету СР Југославије..., односно Србије, као правне наследнице претходне државе, док је за Косово дефинисана само „широка аутономија и суштинска саллоуправа“, независност није уопште поменута. Прекршене су и друге одредбе Резолуције 1244, као што су оне које се односе на повратак дела наших снага на тај простор, демилитаризацију Ослободилачке војске Косова (ОВК) и других наоружаних група косовских Албанаца, осигурање безбедног и неометаног повратка свих избеглица и расељених лица у њихове домове на Косову и др. Све те неиспуњене и игнорисане одредбе, у суштини, угрожавају територијални интегритет Републике Србије. Уместо да штите интересе своје чланице, неке земље чланице Уједињених нација, нарушавају њене виталне интересе, што је апсолутно неприхватљиво. Оваквим понашањем дела међународних фактора реално је угрожен територијални интегритет и суверенитет Републике Србије, што и наша Стратегија националне безбедности дефинише као најозбиљнији изазов, ризик и претњу.

Резолуција 1244 најважнија

Од завршетка агресије до данас, у погледу коначног разрешења косовско - метохијске кризе, што се посебно односи на угрожавање територијалног интегритета Србије, постоје различите идеје, као што су: повратак Косова и Метохије у уставно - правни систем Србије, подела те покрајине, замрзнути конфликт, да се прогласи окупација, као и могуће решење на међународној конференцији која би се бавила питањима граница у Европи. Албанске власти и њихови ментори инсистирају на независности покрајине. То не би решило ни један проблем, већ би отворило много нових невоља за Србију и шире.

За Републику Србију постоји само једна озбиљна полазна варијанта, а то је, на основу Резолуције 1244 и сопственог устава, борба за повратак Косова и

Метохије у свој уставно - правни систем. Сигурно је да постоји могућност израде модела (чл.182, став 2 Устава предвиђа доношење посебног уставног закона), који би се ослањао на ставове из наведених једино важећих докумената и то тако да буду задовољени суштински интереси свих грађана који живе на том простору, али и државе Србије у целини.

Отежавајућа околност за реализацију ове варијанте јесте подршка дела међународних фактора независности косовских Албанаца.

Поука из решавања овог проблема огледа се у томе да не треба ни мало попуштати у борби за легитимне интересе своје земље. Србија има моралну и законску основу да свој територијални интегритет и суверенитет брани свим легитимним, али реалним средствима, на бази међународног и домаћег права.

Агресија НАТО-а на СРЈ значајна је и за одређени део земаља света из више разлога од којих су два посебно значајна. Прво, то је чињеница што је створен својеврсни модел војних интервенција и примене силе у покушају наметања унутрашњих модела друштва у многим земљама. Готово по правилу, све те земље у којима је вршена војна интервенција, биле су доведене у неповољније стање него што је било пре наметања решења страном оружјем. Као што је познато, после напада на нашу земљу било је више изјава знаничника из земаља агресора који су указивали на суштину те мере. Тако се, на пример, Строуб Талбот, заменик америчког државног секретара, позвао на цитат у једној књизи чија је суштину у томе да напад на нашу земљу није уопште предузет због наводних патњи Албанаца, већ с циљем да дође до смене власти у Београду.

Модел понашања

Други стратегијски проблем значајан за шире окружење односи се на непоштовање међународног јавног права и постигнутих договора. Избегавање реализације преузетих договора из Војно-техничког споразума и Резолуције СБ ОУН, послужило је као модел понашања дела међународне заједнице. Трагичне последице таквог понашања, због непоштовања Минских споразума, гледамо ови дана на руско - украјинском фронту, а непоштовање резолуција СБ ОУН директан су узрок суровог оружаног сукоба израелског и палестинског народа.

До које мере је непоштовање међународног јавног права постало актуелно види се и из одредаба Европске стратегије безбедности где се наводе „правила“, уместо права.

Да је на прави начин оцењена и санкционисана агресија НАТО-а на нашу земљу, вероватно би се на другачији начин решавале многе кризе, са мањеружане силе а више политике и дипломатије.

Из свега овога позитивно је то што је агресија на нашу земљу „отворила очи“ многим у свету.

„Галеб” ни овога лета неће примити прве посетиоце

НОВО ОДЛАГАЊЕ

Ако је веровати новим „пролазним временима”, брод неће бити завршен за још најмање седам месеци. И то под условом да реализација планираних конкурса и преосталих радова протекне глатко.

Ништа од оволетног бивања „Галеба” на Моло Лонгу. Најаве градских челника да ће овај брод-музеј почетком лета отворити врата првим посетиоцима поновно су се, по ко зна који пут, показале као пуцањ у празно јер задње информације изнова помичу завршетак овог пројекта према крају године. Кажу – ове, 2024.

„Галеб” се претворио у горку пилулу ријечке градске власти, али и градског буџета, чији корени сежу још тамо у 2009. Годину, када је Град, у мандату градоначелника Војка Оберснела, одлучио да купи овај бивши Титов брод на судској понуди за 150.000 долара. Протек времена указао је касније да се, врло веројатно, нису сагледали све размере и последице које за собом повлачи власништво над једном таквом штићеном покретнином као што је „Галеб”, који је 2006. године проглашен културним добром Републике Хрватске.

Да су најаве о привезу обновљеног „Галеба” у ријечној луци почетком овог лета недостижне и нереалне, постало је јасно још почетком ове године. Након што је конкурс за закуп комерцијалног дела простора на „Галебу” прошлог лета доживио фијаско, нови позив потенцијалним закупцима за око хиљаду квадратних метара будућег хостела, ресторана и кафића на „Галебу” никако да угледа светло дана, премда је градоначелник Марко Филиповић својевремено био најављивао да ће у тај други покушај проналажења закупца кренути до краја прошле године. Сада је средина марта.

– Интерес потенцијалних купаца постоји, а конкурс ће се расписати након завршетка пројектовања система одвода отпадних вода с брода и његово прикључење на јавну канализацију што се очекује

кроз двадесетак дана. Наиме, складно добивеним посебним условима Водовода и канализације у поступку исходавања локацијске дозволе која је потребна за привез брода, кренуло се у пројектовање канализације потребне за брод „Галеб”.

Тиме ће се додатно олакшати одлука будућим закупцима с обзиром на то да је један од аспеката калкулација привредних субјеката и трошак одводње отпадних вода за које су до сада постојале опције одводње путем путних цистерни или специјализованих бродова, наводи се у одговору који смо добили из надлежног градског Одељења за васпитање и образовање, културу, спорт и младе.

Музејска поставка

Према оном што смо успели сазнати, план је да се систем одводњавања отпадних вода с „Галеба” прикључи на постојећу мрежу унутар ријечног лукобрана, а потом и на Вик-ову инфраструктуру. Како неслужбено сазнајемо, за ту сврху биће потребно „развући” око 30 метара цеви од раније утврђене локације веза „Галеба” на Моло Лонгу, одмах до дизалица, до првог доступног „прикључка”, а пројектом ће се утврдити како ће се положити те цеви, полагањем на морско дно или њиховим причвршћивањем уз зид лукобрана.

Осим конкурса за будућег закупца, градске власти још морају провести и јавну набаву за опремање сталне музејске поставке „Галеба”.

– Саветовање је трајало до закључно 11. марта ове године, након чега ће се, зависно од исхода саветовања, у најкраћем року објавити сам поступак јавне набаве, кажу с Корза 16.

На питање зашто тај поступак јавне набаве опреме за музејску поставку на „Галебу” већ није одрађен, из Управног одељења за васпитање и образовање, културу, спорт и младе, појашњавају како се „изворни пројект поставке морао изме-

нити, односно ускладити с потребама, финансијским могућностима и динамиком извођења радова, те с процедурама и захтевима самог поступка јавне набавке”.

– Треба рећи да је реконструкција објекта, у овом случају брода које је и заштићено културно добро и брод музеј, врло сложен захват у којем улогу у реализацији имају пројектанти, дизајнер поставке, Хрватски регистар бродова и конзерватори. Минималне непредвиђене ситуације или одлуке струке приликом извођења радова узрокују измене пројектне документације на коју треба исходovati одобрење Хрватског регистра бродова, Министарства културе – Конзерваторског одељења што, последично, доводи до пролонгирања рокова.

Рок за завршетак радова реконструкције и ремонта је 31. маја 2024. године, након чега је предвиђено да брод још четири месеца буде у бродоградилшту у сврху опремања поставком, те уређења интеријера од стране закупца. Додатно је потребно извршити радове на припреми брода за привез, рампи за инвалиде, изведби канализације, припреми за организацију биоскопа, запошљавању радника и посаде, те се очекује да ће „Галеб” бити у пуној функцији крајем 2024. године, појашњавају из овог градског одељења.

Рок за опремање

За потребе претходног саветовања са заинтересираним привредним субјектима, које је завршило у понедељак, процијене на вриједност набаве опреме за стални музејски постав износи 738.400 евра, но права занимљивост крије се у управо објављеном извештају о проведеном саветовању.

–Уколико се поступак претходног саветовања и јавне набаве заврши у уобичајеним роковима, за очекивати је да ће у тражени рок извођења доћи и период летних годишњих одмора када је знатно отежана набавка опреме и материјала.

У Граду Ријеци ову су примедбу, чини се, само делом перципирали јер су због спорије делорке елементарна музејског постава током летних месеци прихватили да се рок извођења продужи с четири на шест месеци.

Затражили смо и тачан износ који је досад потрошен на обнову и пренамену „Галеба”, мимо већ познате цифре од 7,26 милиона евра без ПДВ-а, колико је уговорено с краљевичким бродоградилштем.

У одговору који смо добили из Града Ријеке наводи се да је реч о износу од 11.810.163 евра, а у што су убројили све што је потрошено на „Галеб” од 2007. до закључно краја фебруара ове године – од купопродајне цене броде, грађевинских радова ремонта, реставраторских радова, техничког надзора и надзора над реставраторским радовима, пројектантског надзора, локацијске дозволе за привез брода, пројектне документације до плата капетана и некадашње посаде на „Галебу”.

Сигурно је да ће трошкови још расти, питање је само колико.

Орјана Антешић
Извор: Нови лист

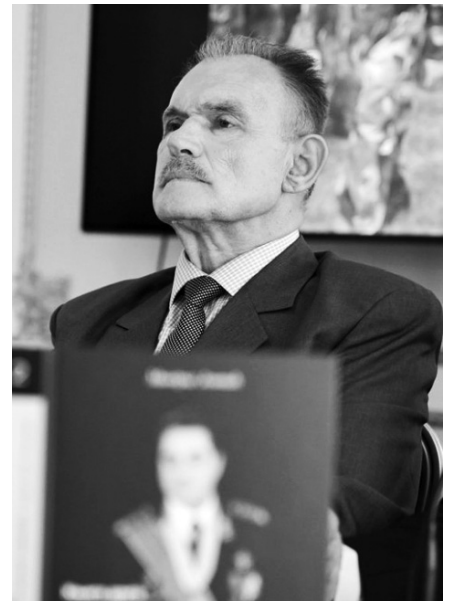
„Галеб” је познатији као Титов брод

У Београду представљена књига „Нераскидива карика“, биографија генерала Небојше Павковића

И ДАНАС ИМ ОПАСАН ЈЕР ВЕЛИЧА СРБИЈУ

Јевтић: Интерес државе и војске ставио Павковића на највиши пиједестал, чак и изнад породице

Биографија генерала Небојше Павковића „Нераскидива карика“, представљена је 19. марта пред препуном салом за промоцију хотела „Москва“ у Београду. Аутор књиге пуковник у пензији Миодраг Јевтић, поручио је да је њен наслов метафора карактера ратног команданта Треће армије Војске

Аутор књиге Миодраг Јевтовић

Југославије на Косову и Метохији која је 1999. поднела највећи терет агресије НАТО, али и каснијег начелника Генералштаба ВЈ, а затим хашког сужња.

- Наслов књиге сам осмислио импресиониран чињеницом да је генерал Павковић интерес свог позива, државе и војске ставио на највиши пиједестал, често и изнад породице. Усуђивао се да упозори своје претпостављене, па чак и команданта армије и начелника Генералштаба, када је сматрао да не доносе правилне одлуке. Није прихватао непристојне понуде америчких и других званичника који су му нудили даље напредовање у каријери у замену за сарадњу. Никада није сарађивао са тужиоцима и другим моћницима Хашког трибунала што би резултирало знатно блатом или ослобађајућом пресудом. Зато је генерал-пуковник Небојша Павковић нераскидива карика - записао је Јевтић у уводном слову двотомне биографије српског војсковође, чија је најтежа кривица и отежавајућа околност то што се не предаје.

Због тога је, наглашава аутор, он и даље у казамату у Финској, где мора да одслужи целу казну, за разлику од осталих хашких осуђеника који су пуштени раније.

- Генерал Павковић је личност фасцинантне биографије и изванредних војничких достигнућа. Баш због тога је добио двадесетдвогодишњу робију. То потврђује образложење председника хашког Механизма Кармела Ађијуса, приликом одбијања да се генерал Павковић пусти на слободу после две трећине одлежане казне, као већина других осуђеника: „То је човек који се није покајао, који велича своју државу, који велича своју војску, не признаје да су урадили икакве злочине“. Хашке судије су зато закључиле да генерал Павковић и даље „опасан“ - рекао је Јевтић.

Савладан емоцијама пред изузетно великим бројем посетилаца промоције,

међу којима су били некадашњи највиши официри ВЈ и начелници Генералштаба, генерали Бранко Крга и Љубиша Диковић, колеге и ратни другови, као и многе јавне личности и научници, констатовао је: „Ово није промоција књиге, ово је скуп подршке генералу Павковићу“.

- Његову биографију сам писао три и по године разговарајући са 64 јавне личности, из света политике, одбране, културе, цркве, медија. Захваљујем се присутним херојима који су преживели голготе рата, а нажалост морам да констатујем да је нестао готово читав колегијум Командата 3. армије, јер су ратне трауме и осиромашени уранијум узели данак - рекао је потресено Јевтовић.

Глас је од узбуђења подрхтавао и старом ратнику са КиМ, генералу Милош Ђошану, када је требало да се обрати присутнима.

- Велика ми је част и одговорност да говорим о књици чији је јунак жив, а заиста је и јунак и мученик, који попут Старца Вујадина тамнује у модерном хашком „проклијетом Лијевну“.

Први пут сам се генералом Павковићем срео 10. јуна 1998. када сам на сопствени захтев дошао из Генералштаба у Приштински кропус, на дужност команданата 52. артиљеријско-ракетне бригаде у Ђаковици. Примимо ме је војнички, трудећи се да озбиљност ситуације не угуши оптимизам у мени: „Здраво Ђошан, шта има ново. Идеш у Ђаковицу до које имаш четири пута и сви су опасни“. Последњи пут сам га видео 2005. у затворској хелији у Схевенингену. Био сам сведок одбране председника Милошевића који ми је у рекао: „Генерале тамо у хелији је Ваш командант. Посетите га, ко зна да ли ћете имати више прилику. Он и генерал Лазаревић су заслужили да их сви вечно поштујемо“. Ушао сам у његову војнички уредну хелију а он је рекао: „Здраво Ђошан, шта има

САЧУВАО ВОЈСКУ И ОРУЖЈЕ

После књиге „Нераскидива карика“ и оних које је написао сам генерал Павковић модерни историчари неће имати много посла по архивама, коментарисао је пуковник у пензији Горан Јевтовић:

- Ово је жива историја која одсликава време у коме смо се борили и чували дојстојанство народа и државе. Величина Небојше Павковића је у томе што није радио бирократски и увек је био корак или два испред непријатеља. Ово не говорим као неко ко је читао о тим стварима, већ као учесник догађаја. Резултат његове команде био је да је Трећа армија која је бројала 155.000 људи, која је имала 450 тенкова и 450 оклопних транспортера и више од 360 артиљеријских оруђа имала укупне губитке какви су по светским стандардима предвиђени за један дан рата!

ново“. У том поздраву било је и бриге и оптимизма и одлучности да издржи до краја - гануто је говорио стари противавионац.

Књига „Нераскидива карика“ дала је особену синтезу знања и приступ документима који су релевантни за историчаре и публицисте, али и за грађане, нагласио је рецензент Томислав Кресовић:

- То је прича о нераскидивој карници између јуначких генерација од пре 30 година и данашњих које живе у виртуелном свету из кога им се често пласирају неистине о нашој борби која се 1999. водила за слободу, против новог светског поретка, који није марио за правду већ само за силу и интересе. Пуковник је написао књигу о генералу Павковићу, која је историја о Србији, о нама самима.

Б. Субашић
Извор Новости

Ниш

ДРУЖЕЊЕ ЈЕ ЛЕК ЗА ДУШУ

Градски одбор УВПС Ниш је 7 марта, поводом Дана жена, скромно, али достојанствено у Дому Војске Ниш, организовао дружење са припадницама лепшег пола – породичним пензионеркама. Пријему су присуствовале чланице удружења из свих месних организација, тако да је то била Градска организација у малом.

Даме су, укратко, обештене о раду Удружења, а указане су им могућности у областима у којима могу навише да испоље своју активност у оквиру рада организације. Позване су да се укључе у рад актива жена, пријаве за излете, где је дружење својерестан лек за душу.

Уз пригодно послужење и даривање цвећа, дружење је било веома пријатно.

3. Јашовић

Обележавање Дана жена у Крушевцу

ЧЕСТИТКА НА ДАР

Градски одбор УВП Крушевца одлучио је да ове године обележаваће 8. марта за припаднице лепшег пола – породичне пензионере, због немогућности чланица да дођу на дружење, буде као и прошле године.

Донета је одлука да се свим припадницама лепшег пола Расинског округа (њих 85), уместо каранфила пошаље честитка, са најлепшим жељама за добро здравље, личну и породичну срећу.

Припадницама лепшег пола у Гарнизонској амбуланти и чланицама ГрОд УВП Крушевца: Милки Јовановић, Ради Вуловић и Зорици Јовановић, уручени су каранфили.

На овај начин, очувана је традиција, обележен је празник, а припадницама лепшег пола упућене су жеље да им сваки дан буде испуњен пажњом, поштовањем и љубављу.

мр А. Симоновски

Батајница

ДРУЖЕЊЕ ДО КАСНО У НОЋ

3а Дан жена МО УВП Батајница организовала дружење за даме које су чланови Актива жена у оквиру ове организације.

Дружење је реализовано у просторији Удружења, где је председник Рефик Спахић поздравио присутне, честитао дамама празник, пожелео им добро здравље и дуг живот. Момир Котлаја је потом уручио цвеће и пригодне поклоне слављеницама, а Драгош Бадњар - признања и плакете.

Удруживањем снага и средстава и приређена је пригодна трпеза и коктел. Понуђени су специјалитети вредних руку дело, од царске пите, пројица, пихтија, разних пита, колача и

торти, а најактивнији члан ове легендарне и активне организације на свим пољима Момир Котлаја је приредио прави Сремачки роштиљ и разна пића од ракије до ликера који су вредни пажње.

Дружење је протекло у врло опуштеној и другарској атмосфери, уз песму и игру до касно у ноћ. Даме су биле гости, а конобари - Рефик Спахић, Момир Котлаја и Драгош Бадњар.

Р. С.

Значајан датум

ТРАДИЦИОНАЛНО ОКУПЉАЊЕ

Општински одбор Земун је и ове године за своје чланове организовао сусрет у просторијама удружења за 15 представница месних организација.

Председник ОпОд Славко Дошеновић укратко је обавестио присутне о значају празника, а секретар ОпОд Земун Трајче Митушев обавестио је окупљене о пословању организације.

Председник Дошеновић је уручио пригодне поклоне, а затим је приређен скроман коктел и послужење. Дружење се настављено у пријатној атмосфери разговора. На крају је начињен заједнички снимак за успомену.

Т. Митушев

Крагујевац

ПОШТОВАЊЕ И ПРИЗНАЊЕ

Поводом 8 марта Дана жена празника вредног поштовања и признања, Удружење војних пензионера у Крагујевцу организовало је малу свечаност, истичући њихов допринос у раду удружења као чланова породичних пензионера.

Захваљујући њиховој инвентивности, интуицији, предлозима, идејама и учешћу у ре-

лизацији, жене чланови породичних војних пензионера дале су видан допринос раду и резултатима удружења крагујевачких војних пензионера.

Окупљене жене поздравио је председник Микан Васиљевић уз жељу да се број досадашњих активисткиња од 176 и даље повећава, ценећи њихове способности и помоћ у раду удружења, као и у омасовљењу чланства.

Поред кућних обавеза (кувања, прања, пеглања, чишћења, чувања унука по потреби) налазе и времена за рад у удружењу

Ј. Мићић

Батајница

ОДАТА ПОШТА ЈУНАЦИМА

МО УВП Батајница у оквиру неговања и развијања традиција је заједно са другим Удружењима 24 марта учествовала у одавању поште и полагању венаца на споменике жртвама агресије НАТО-а. Иако је киша падала као из кабла и Сремачком равницом дувао хладан ветар, члановима Удружења из Батајнице није било тешко да дођу и искажу дужно поштовање жртвама агресије.

Носилац и организатор овог догађаја било је Удружење ветерана ратова од 1990 до 1999. године. Протокол је реализован тако што је председник овог удружења Живко Нешић поздравио присутне и истакао значај тог дана у историји ратовања Србије. На овакав начин исказана је велика захвалност свима онима који су пали за слободу. Венци су положени на Споменик борцима и Спомен-плочи пилотима пуковнику Миленку Павловићу и мајору Зорану Радосављевићу.

Венце су положили ГО Земун, МЗ Батајница Удружење Ветерана, Удружење бораца НОР 1941 - 1945. година, чланови породица погинулих, а у име МО УВП МО Батајница на Спомен-плочи пилотима положила је делегација у саставу Рефик Спахић, Младен Војводић и Гордана Божић, а на Споменик борцима Саво Богуновић, Славко Дошеновић и Нинко Радић.

После полагања венаца МО СУБНОР Батајница приредио је коктел у просторије МЗ БАТАЈНИЦА, а Удружење ВЕТЕРАНА пригодан ручак у ресторану Зрмања у Батајници.

Заједничка порука са овог скупа свих учесника је: слава и хвала жртвама агресије, а злочине НАТО-а, нећемо и не смемо заборавити. Налогодавце и извршиоце треба извести пред лице правде, а да зграда ГШ ЈНА ни по коју цену не сме се дати Американцима да на месту наших жртва и проливе не крви праве бизнис.

Дан поветили дамама

ДРУЖЕЊЕ У ТРИ ЧИНА

Просторије којима располаже Општинска организација УВП Палилуле (Београд) представља изванредну основу за окупљање чланова. Овога пута окупљање је било посвећено Дану жена. Даме које свесрдно учествују у реализацији активности Општинског одбора, окупиле су се у релативно великом броју да би заједно са другим члановима обележиле међународни празник нежнијег пола.

Председник Општинске организације УВПС Ђорђе Марковић, у свом препознатљивом ораторском стилу, поздравио је даме, наводићи позитивне податке о њима уздигао их до висина које заслужују, громко и јасно им честитао празник, а онда свакој понаособ доделио пригодне поклоне којима су даме биле одушевљене. Честиткама се придружио и Зоран Вучковић, председник Извршног одбора ГО УВПС, који је овога пута био позвани гост.

У другом делу дружења присутни су били почашћени роштиљем и пићима која слове као природна. До трећег периода (музика и плес) није дошло јер су у блиској прошлости неколико чланова отишли у „небеско удружење“. Поштујући их, нису хтели да дружење зачине музиком. Па ипак „треће полувреме“ протекло је у евоцирању догодовштина. До наредног дружења...

З. П.

Сајам пензионера у Нишу

БРИГА О СТАРИЈИМА

УОфицирском дому у Нишу 9 и 10 марта одржан је Девети сајам пензионера. Ту манифестацију је свечано отворио министар у Влади Србије Милан Кркобабић, а у име града је учеснике поздрвила заменица градоначелнице Ниша Душица Давидовић. На Деветом сајму пензионера учествовали су и војни пензионери Ниша, Алексинца, Гаџин Хана, Соко бање, Сврљига и Беле Паланке.

Циљ ове манифестације је да пензионери квалитетно проведу своје време, да се забаве и друже.

Министар Кркобабић је отварајући Сајам, поручио пензионерима да само увећани бруто друштвени производ отвара простор за даљи раст пензија и то свако мора да зна. Управо из тог разлога морамо да се трудимо да БДП буде увећан. Практично, то значи да само снажна привреда може да допринесе да пензије прате плате.

Заменица градоначелнице Ни-

ша Душица Давидовић је истакла да у Нишу има више од шездесет хиљада пензионера. Град је омогућио пензионерима старијим од 70 година бесплатан градски превоз. Помаже и рад пензионерских клубова којима уступа просторије за рад и дружење.

На више од 50 штандова пензионери су могли да добију одговоре на сва питања која су их интересовала, а међу излагачима се налазила и Банка поштанска штедионица која је генерални спонзор Сајма, где су особе трећег доба могле да се упознају са појединостама око пластици која могу да добију.

На штандовима пензионери су могли да се упознају са тим где могу да отпутују по повољним ценама, али и да сазнају како да здраво старе, које су то физичке активности којима они могу да се баве.

Организоване су бројне креативне радионице али и специјалан програм који су спремили чланови Удружења пензионера Ниша, Београда, Лесковца и других околних градова.

На Сајму су најстарији суграђани могли бесплатно да провере вид, измере притисак и шећер у крви. У томе им је помагало медицинско особље Дома здравља Ниш.

Зоран Јашовић

Нишлије на знаменитим местима

ИЗЛЕТ У СРЦЕ ШУМАДИЈЕ

Војни пензионери Ниша су 29. марта ове године први пут организовали једнодневни излет у Аранђеловац и Буковачку бању.

Вођа пута и едукатор била је Рада Лазаревић која је на почетку пружила инфомације о Аранђеловцу и Буковичкој бањи. Рекла је да се Аранђеловац налази у Шумадијском округу, у подножју планина Букуља и Венчац. Познат је као место у чијој је околини Карађорђе подигао Први српски устанак. Међутим, док је Карађорђе за своју резиденцију изабрао Тополу, Обреновић су градили Аранђеловац као своје летовалиште. У време њихове владавине, град је претворен у монденску бању Србије и Југославије 19. века, основану на изворима воде „Књаз Милош“.

У центру аранђеловачког парка изграђено је и старо здање - летњи

дворац Обреновића. Аранђеловац је једини град у Србији на чијем се грбу налазе и Карађорђе и Милош Обреновић. Аранђеловац је најпознатији по благотворности киселе воде „Књаз Милош“ којом је још 1811. године своје здравље крепио Доситеј Обрадовић. Излетници су обишли велелепни парк Буковачке бање која се простире на површини од 21,5 ха, са сталном поставком мермерних скулптура, најпознатијих наших и светских аутора. Након тога су посетили два храма Светог архангела Гаврила. Јадан је онај у коме је служио прота Атанасије Буковачки, који је заклео устанике на верност отаџбини, подигнут на темељима средњовековне цркве из 1480. године. Други је подигао књаз Милош, онај по коме је Аранђеловац добио име, подигнут је 1835. године.

Занимљиво је да су готово сви излетници изјавили да су се први пут нашли у Аранђеловцу и Буковачкој Бањи, да су веома позитивно изненађени јер су видели доста нових знаменитости у срцу Шумадије и да су се веома добро провели. На крају су сви редом били знатичељни, на којој ће се дестинацији организовати следећи излет.

З. Јашовић

Промоција књига „Епика је
чувар српске душе“ и
„Нема назад, иза је Србија“

ПЕСМЕ ШТО У СРЦЕ ДИРАЈУ

Умалој сали Дома Војске у Нишу 29. марта одржана је промоција књига „Епика је чувар српске душе“ и „Нема назад, иза је Србија“ аутора Славка Перошевића. Реч је о истакнутом писцу и песнику рођеном у Шавнику 1968. године. Познати је мајстор многих у Црној Гори и региону, и један од најпознатијих данашњице, а и активиста у Црној Гори. Добитник је више награда и признања. Осим епске, Перошевић је аутор и већег броја лирске, родољубиве, завичајне и љубавне поезије. Својим стиховима је сачувао од заборава многе људе и јунаке из прохујалих времена, а било их је подоста. Перошевић је аутор више од 200 епских и , а многа актуелна збивања преточио је у епске (напади на лик и дело , Црне Горе, те покушај демонизације и отимање њене имовине у Црној Гори). Многи критичари га, после Његоша и Радована Бећировића, сматрају трећим бардом српске епске поезије.

Манифестацији су присуствовали командант КоВ генерал- потпуковник Милосав Симовић са сардницима, припадници Војске из нишког гранизона, изасланик градоначелнице Ниша, владика нишки Арсеније, представници борачких удружења из Ниша, Друштва за неговање традиција, делегација Удружења војних пензионера Србије ГрОрг Ниш, као и велики број грађана и омладине из Ниша.

Водитељи програма су били Ана Костадиновић и Мирко Крстовић, пуковник у пензији и дугогодишњи члан УВПС. На самом почетку програма водитељи су представили домаћина ове манифестације.

У својој беседи, Славко Перошевић је нагласио да му је генерал Милосав Симовић, поред многих других људи и јунака из прохујалих времена, био главна инспирација за његове родољубиве стихове. Такође се захвалио и своме другу и „брата“ Мирку Крстовићу за организацију ове манифестације.

У програму су учествовали и гуслари Драшко Малићан, Славко Јекнић, Милан Дашић и Андрија Плавшић, који су својим песмама сачували сећање на јунаке са Кошара, Паштрика и других битака са шиптарским терористима из најновијег рата 1999. године.

Поему „Епика је чувар српске душе“ је одрецитовао сам аутор Славко Перошевић, увенши сав свој дух на сећање на српске ратнике из 1999.

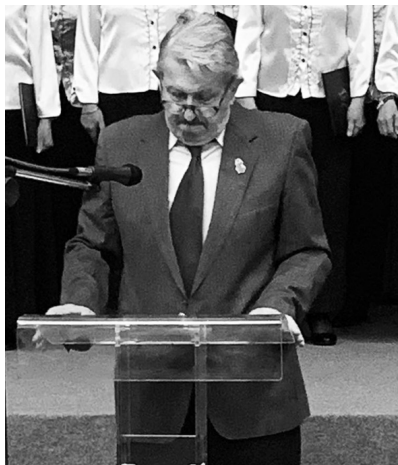
Своје учешће у програму узели су и глумца Мирослав Јовић из нишког народног позоришта, причајући причу о славној браћи Милић из Вучитрна (близацина су положили своје животе у борби са шиптарским терористима, а трећи је увенуо од туге за њима), хаџи Лазар Лазаревић песмом „Ово је Србија“, и Мила Смилковић песмом „Вила са Кошара“.

На самом крају програма, али ван протокола, ненајављено, скупу се обратио генерал-потпуковник Милосав Симовић и том приликом нагласио да се тек овом приликом упознао са човеком који аутор тако добрих песама. Дубоко је био дирнут што га Перошевић ставља у своје стихове, који остају за нека млађа поколења. Нагласио је да је Србија вечна, док су јој деца верна.

Небојша Живковић

Књижевно вече

АТИХОВИ НА ДАН СВЕТСКЕ ПОЕЗИЈЕ

само у Србији већ и даље ван граница наше земље. Хор постоји већ 27 година и постао је препознатљив на многим манифестацијама и такмичењима хорова широм земље и иностранства, а са тих такмичења донео је велики број признања.

Након извођења песама, учешће су узели песници из Удружења писаца „Чегар“ као и други песници из Србије, који су својим песмама увеличали вече светске књижевности.

Н. Живковић

Језик наш насушни

А ШТА ЈЕ ТУ БОСАНСКО?

Пре пола века, након што је фамозна „Декларација“ прогласила аутономију хрватског језика, на шта су београдски књижевници одговорили својим „Предлогом“ о издвајању српског језика, и у централној републици почело се говорити о „босанскохерцеговачком стандарднојезичком изразу“. Већ тада је било јасно да је тај „израз“, заправо мешавина претходне две варијанте, при чему је вокабулар претежно српски (нико у Сарајеву ни тада ни данас, није одговорио „влак“, „јуха“ или „сијечањ“), изговор је ијекавски, писмо скоро искључиво латиница, а једина босанска особеност јесте увећан број турцизама и арабизама. После је „израз“ преименован у „босански језик“, мада тај термин не прихватају ни српски ни хрватски лингвисти.

Изгледа да је и бошњачки стандард угрожен. Својевремено је Абдулах Сидран, оптужио федералну телевизију да се на њој говори „проуштаким језиком“, што га је изложило жестоком критикама са хрватске стране. Сидранов одговор је уследио у неколико делова.

Некадашњи Кустуричин сценариста, присан пријатељ Алије Изетбеговића и „највећи живи БХ песник“. Он каже да је заправо покушао заштитити „стварни хрватски језик од агресије туђмановског новоговора, за који његови протагонисти мисле да је - хрватски“. Наводи низ примера који се, по њему, свакодневно чују са босанских малих екрана: „тијеком“, „у свези“, „бити ће“, „извјешће“, „просвијед“, „дужносник“, „гледатељ“, „натјецатељ“, „учинковито“, „опходња“, „назочити“ (уместо присуствовати) и тако даље.

Ниједан од ових израза сам по себи није споран, али је по Сидрану спорно и недо-

пустиво што су из јавне употребе, у пракси федералне ТВ, прогнани као недопустиви синоними“. У БиХ је одувјек била прихватљива и драга могућност да се говори како нам се када свиди, и хљеб и крух и валови и таласи итд. На телевизији, напротив, свако „житно“ замењују са „журно“, па песник пита хоће ли Хитна помоћ постати „Журна помоћ“. Даље, упозорава, да бранитељи хрватског језика на босанској ТВ доста често греше када је акценат у питању. С посебном иронијом наводи једног спикера који „раби туђмановштину без гријешке, а читати не зна!“ Током седам дана колико је својевремено трајала узбуна због птичијег грипа (односно птичије грипе, како је на федералној ТВ зову), тај спикер је трипут дневно извештавао да ће „узроци“ оболелих птица ићи на експертизу у Лондон: ни један једини пут није му се десило да прочита правилно - „узорци“!?

Наравно, и у БиХ постоји најезда англицизама, данашњи глобални језички проблем, али Сидран само узгред наводи: „Босанскохерцеговачка дјеца одлично знају, а ја не знам ни како се пише оно што изговарају: „стајлинг“, „бекстејц“, „филлинг“... итд, а ја стално мислим на то како им се уништава осјећање и знање, материнског језика и говора. Цртани филмови; Рекламе; Касете; CD-ови; DVD-ови; Филмске синхронизације и титлови? Компјутерски програми, у њима интернет – има ли шта од тога у Федерацији БиХ, икако, а да је и по чему **босанско**“. И рачунарски програми су хрватски. „Мој компјутер ми подвлачи црвеним линијама, преправља, аутоматски сваку ријеч коју напишем онако како се њему не свиђа. У прилог томе била је једна спрдачина, објављена у хрватском тиску: неки човек се презивао Мартић, а компјутерски програм у некој државној установи преправио га је на Ожујкић! Проблем: март и ожујак.

Па када се то све узме у обзир – шта је ту заправо босанско (и), односно босански зик?!

Здравко Зељковић

Промоција књиге „Нераскидива карика“

ЖИВОТОПИС КОМАНДАНТА

У малој сали Дома Војске у Нишу 19. марта одржана је промоција књиге „Нераскидива карика“, аутора Миодрага Јевтића пуковника у пензији. Водитељ на промоцији је била Бобана Анђелковић.

Књига говори о деловима биографије генерал-пуковника у пензији Небојше Павковића. Промоцији књиге су присуствовали командант КОВ-а генерал-потпуковник Милосав Симовић, легендарни командант Приштинског корпуса генерал пуковник у пензији Владимир Лазаревић, генерали Стојан Марковић, Мирко Старчевић, Томислав Младеновић, представници Војске, Удружења војних пензионера Србије, Ниш и остала удружења која негују слободарске традиције Републике Србије.

Поред аутора књиге пуковника у пензији Миодрага Јевтића, говорници на промоцији књиге су били легендарни командант Приштинског корпуса генерал Владимир Лазаревић, генерал Мирко Старчевић ратни сарадник генерала Павковића и генерала Лазаревића, Зоран Миладиновић ратни новинар, Милорад Ђошић, председник Србског културног центра Ђирилица, издавач књиге и Томислав Кресовић, познати аналитичар, новинар и публициста.

Милорад Ђошић пуковник у пензији, ратни командант легендарне 712. противоклопне хеликоптерске ескадриле Шкорпиони, је рекао да им је велика част и признање јер су они издавачи ове познате књиге „Нераскидива карика“.

„Аутор књиге се нама обратио речима

да је ишао у многе издавачке куће, али је наилазио на одређене препеке и изговоре да им је техника у квару, међутим ми смо одмах прихватили да будемо издавачи јер се у књизи говори о легендарним командантима, а самим тим смо постали још познатији као организација“, рекао је Ђошић.

Књига „Нераскидива карика“ описује живот генерала Небојше Павковића, некадашњег команданта Приштинског корпуса и 3. армије.

„Радио сам на књизи три године, скупљајући материјал али и разговарајући са Павковићем. Разговарао сам са његовим блиским сарадницима, са 64 јавне личности, из света спорта, политике, медија, културе, цркве, безбедности, са људима блиским генералу Павковићу и одатле сам црпео и прикупљао материјал. И ако се генерал Павковић налази на издржавању 22-годишње казне затвора у Финској, редовно сам се чуо са њим, а и данас смо у контакту. Био је изданак војничке школе, међу првима у рангу на школовању у Војној академији, на свим дужностима пока-

зивао изванредне резултате, пет пута је ванредно унапређиван, а добио је и многа признања и одликовања. Интересантно је рећи да је у периоду од 1990 до 2002 године био на тако значајним функцијама у војсци, те не само да је креирао одређене одлуке већ је доносио директне одлуке о употреби војске, тако да је утицао на државу војску и друштво у време док је он радио“, рекао је пуковник у пензији Миодраг Јевтић.

За време рата је био командант 3. армије, а од 2000 до 2002. године - начелник Генералштаба Војске Југославије. Хашки трибунал га је осудио на казну затвора од 22 године.

Генерал Владимир Лазаревић је говорио са много емоција о ратном другу, генералу Павковићу, пожелевши му да се што пре врати кући из казамата у Финској. Говорио је о свим битнијим одлукама које је доносио са својим ратним другом, о свим акцијама у којим су учествовали нови косовски јунаци и о свему шта се догађало од почетка до окончања рата и Кумановског споразума. **З. Јашовић**

Из рада УВП Црне Горе

НА ПОМОЛУ РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА

Делегација УВП ЦГ, Жељко Вукић председник УО, Павле Бандовић председник ГрО Подгорица и Душко Радоичић, представник „Војних бескућника“ су 14. марта учествовали на радном састанку у Министарству одбране Црне Горе који је иницирало Удружење у циљу рјешавања нагомиланих проблема у остваривању стечених права готово 20 година и више. Радни састанак је наставак већ започетих активности УВП са Министарством и ГШ током 2023. године и низа захтева за пријем код министра одбране ради сагледавања могућности за изналагање решења статуса и стечених права војних пензионера.

Састанак је реализован код Државног секретара у МО Мар-

ка Марковића са сарадницима из Директората за људске ресурсе и Заменика НГШ пук. Митра Кликовца, који су саслушали захтеве и предлоге делегације за решавање насталих проблема, правног вакуума и подржали да се наставе активности и сарадња УВП и МО до коначног решења, нагомиланих и нерешених вишегодишњих проблема у оквиру овлашћења МО и државних органа. Теме које су биле предмет овог радног састанка су груписане у три приоритетне целине: Нерешена стамбена проблематика пензи-

онисаних припадника војске, Социјално-хуманитарна помоћ корисницима војних пензија и потреба промене статуса НВО УВП ЦГ у статус војних ветерана уз наставак сарадње. Државном секретару су предложене могуће варијанте решења стамбених потреба и помоћи корисницима УВП. Делегација је посебно истакла и објаснила потребу и како су коришћена до сада одобрена средства за Социјално-хуманитарну помоћ, сарадњу и функционисање УВП од стране МО и ГШ ВЦГ.

Државни секретар је затра-

жио да се радни састанак по овим питањима настави и одржи у току наредних седмица у циљу сагледавања детаља око коначних одговора на достављена питања, и начина рјешавања. УВП ЦГ треба да достави списак лица без стана (нерешеног стамбеног питања) којим располаже Удружење, како би се проверила евиденција коју води МО као и Протокол о сарадњи са МО из 2017. године. Дата је пуна сагласност за наставак и неопходну подршку УВП ЦГ од стране МО и ГШ ВЦГ у 2024. години по текућим потребама.

На састанку је делегација информисана да још 110 корисника УТС исплаћује Фонд ПИО ЦГ решењима до коначног решења стамбених потреба, те нема везе са Буџетом Министарства. МО је такође упутило приједлог измјена Закона о здравственој заштити којима ће корисници војних пензија бити равноправни корисници услуга ВМЦ као војноздравствене установе поликлиничког типа у систему здравствене заштите Црне Горе. **Павле С Бандовић**

Школовање војних летача у Панчеву (1938 – 1949)

ПИЛОТИ ЗА СВЕ ЗАДАТКЕ

У Ваздухопловној академији изучавани су тактика, стратегија, ваздухопловна навигација, топографија, ваздухопловна географија, теорија ваздушног гађања и бомбардовања, метеорологија, радиотелеграфија, аерофотографија, аеродинамика, наука о моторима, ваздухопловна правила и прописи, војна историја и администрација.

Од 1933. године посредством часописа „Ратник“, а касније и „Ваздухопловног гласника“ и у јавности било је присутно питање оргаснизованог школовања ваздухопловних официра и формирање Ваздухопловне академије. Расправу је у мајском броју „Ратника“ отворио ваздухопловни потпуковник Душан Радовић, чланком Ваздухопловна академија. Уследио је полемички осврт под истим насловом ваздухопловног потпуковника Станимира Живковића у јуну 1934. године. У чланцима поменути ваздухопловни официри износе скоро супротна гледишта о успешности дотадашњег школовања ваздухопловних официра и о потреби формирања Ваздухопловне академије. Док Душан Радовић пише да је формирање Ваздухопловне академије „Једини целисходан пут и начин за стварање одговорног ваздухопловног кадра и остварење модерне организације ваздухопловства“, Станимир Живковић одговара да се „Војна академија не може категорички одбаци и тражити нешто ново, јер је питање да ли ће и какве резултате то ново дати.“ Расправа је отворила и читав низ питања значајних за организацију и рад Ваздухопловне академије, као што су: важност и обим општих војних знања која би се предавала, степен познавања других родова, обезбеђивање потребних материјалних средстава и наставног особља, питање годишњег броја питомаца, проблем каријере и година старости ваздухопловних официра, локације академије и многа друга.

Проблем локације решен је 8. октобра 1936. године, када је Градско веће Панчева уступило Министарству војске и морнарице градско земљиште, топ. бр. 4690, за изградњу касарне, за зграду војне (ваздухопловне) академије. Тиме је одговорено молби Штаба ваздухопловства од 2. априла 1936. године које је за базу будуће Ваздухопловне академије изабрало Панчево.

Зашто баш Панчево

У другој половини тридесетих година значајан део ваздухопловних школских потенцијала се приближава Београду, тачније у Панчево. Поред одговарајуће географске позиције и близине Београда, одлука је вероватно донесена и због чињенице да Панчево у том периоду бележи значајан привредни успон и да је отварањем Панчевачког моста 1935. године

значајно побољшана железничка и друмска саобраћајна комуникација, поред постојеће речне комуникације. Постојање цивилног аеродрома и релативно уређене градске инфраструктуре, могућност за развој мреже помоћних летелишта и добра веза са њима упућивала је на избор Панчева као будућег ваздухопловног центра. Штавише, у годинама пред Други светски рат део ваздухопловно индустријских капацитета премешта се у Панчево и под окриљем „бренда“ УТВА фабрика авиона опстаје и данас као једина права српска фабрика авиона.

Децембра 1939. године, министар војске и морнарице наредио је издавање Ваздухопловне академије из састава Ниже школе војне академије и њен самостални рад. Академија је почела рад 10. јуна 1940. године на аеродрому у Панчеву. Према Уредби о Ваздухопловној академији, задатак ове наставне установе био је да: Југословенско војно ваздухопловство попуњава ваздухопловним официрима летачима и обучи регруте љаке за резервне ваздухопловне официре и подофицире.

Према том задатку Ваздухопловна академија делила се на: класе питомаца и класу љака, кандидата за резервне ваздухопловне официре и подофицире.

Услови пријема у школу

Питомци и љаци су примани путем конкурса, који је објављиван у дневној штампи и „Службеном војном листу“. За питомце Ваздухопловне академије могли су да конкуришу младићи од 18 до 22 године, са осам разреда гимназије или реалке. За љаке, младићи између 20 и 27 година са факултетом или положеним испитом зрелости средње школе, за резервне официре, односно са непотпуном средњом школом, за резервне подофицире. Предност су имали кандидати са завршеном пилотском школом Аероклуба или једриличарском школом. Предвиђено је да школовање питомаца траје три године, а љака девет месеци.

Циљ наставе био је: да питомци добију војно ваздухопловно образовање и знања за ниже командовање у ваздухопловству и да се оспособе за звање пилота и извиђача, да се регрути љаци оспособе за пилоте или извиђаче, односно за помоћне службе у ваздухопловству.

Наставници су били официри, војни чиновници и чиновници грађанског реда.

У Ваздухопловној академији изучавани су тактика, стратегија, ваздухопловна

навигација, топографија, ваздухопловна географија, теорија ваздушног гађања и бомбардовања, метеорологија, радиотелеграфија, аерофотографија, аеродинамика, наука о моторима, ваздухопловна правила и прописи, војна историја и администрација. Питомци Ваздухопловне академије почев од 3. класе, поред ваздухопловних, имали су и опште предмете, као што су математика, хемија, физика и језици. Питомци су имали и практичну обуку у оспособљавању за војне извиђаче и пилоте у Ваздухопловној извиђачкој школи, односно у Првој пилотској школи.

Кадровање

За управника академије одређен је ваздухопловни потпуковник Владислав Сондермајер.

Дипломата и ађутант кнеза Павла Средњи син познате породице Сондермајер, Владислав, рођен је 1894. године. За време балканских ратова 1912. и 1913. године као љак је учествовао у борбама, за шта је одликован сребрном медаљом за храброст. Први светски рат затиче га као питомца у Војној академији, па са Првим ескадром другог коњичког пука учествује у многим борбама 1914. и 1915. године. Са својим пуком је прешао преко Албаније и дошао на Крф, а у августу 1917. године ступио је у извиђачку авијатичку школу у Француској, одакле се након завршене школе с групом од 20 млађих официра вратио на Солунски фронт. Одликован је златном медаљом за храброст, а за заслуге у ратним операцијама у последњем периоду рата одликован је орденом „Белог орла првог реда са мачевима“, и француским „Ратним крстом“. После Првог светског рата дуго је био у војном ваздухопловству, војни изасланик Краљевине Југославије у Риму и ађутант Њ. К. В. кнеза Павла. Војну службу је завршио у чину ваздухопловног пуковника краљевске војске – као управник Ваздухопловне академије у Панчеву. Почетком Другог светског рата заробљен је у Сарајеву 15. априла и одведен у Немачку у заробљеништво. Након рата није желео да се врати у Југославију и остао је да живи у Енглеској. Умро је у Лондону 1956. године.

Због очекиваног почетка рата, од 8. до 10. марта 1941. године Ваздухопловна академија са извиђачком и пилотском школом премештена је у Сарајево. Управа академије са питомцима смештена је прво на аеродрому у Рајловцу, а непосредно пред рат у Ченгић вилу на Алипашином мосту. И поред наређења о повлачењу у Црну Гору, академија је остала у Сарајеву до 16. априла, када је већина питомаца одведена у заробљеништво.

Када је јуна 1940. године почела са радом Ваздухопловна академија је имала две класе питомаца: 1. класу (из 66. класе ншва), са 30 питомаца-наредника и 2. класу (из 67. класе ншва), са 100 питомаца-каплара; класу љака регрута са 62 полазника.

Ваздухопловна академија у Панчеву почела је са радом јуна 1940. године. Пре-столонаследник Петар II Карађорђевић посетио је ваздухопловце 26. јуна 1940. Октобра 1938. године у 66. класу Ниже школе војне академије примљено је 30 питомаца за потребе војног ваздухопловства. Они су после завршеног општег курса наставили школовање у Ваздухопловној академији као њена 1. класа. Наређе-

Школски авион Ханрио

њем министра војске и морнарице и наређењем Команданта ваздухопловства од 17. фебруара, наложено је да се, с обзиром на ситуацију, а због близине границе, до 15. марта, изврши евакуација материјала и јединица са аеродрома Панчево, Бела Црква и Нови Сад. Пресељење је требало извршити до 15. марта.

На којим авионима обављана обука

На пилотску обуку у Прву пилотску школу питомци су примљени 27. септембра 1940. године. Обука се изводила на авионима: Бикер Јунгман, ФП-2, Бреге-19 и Потез-25. Мањи број питомаца завршио је пилотажу још у Панчеву, док је већина наставила са обуком у Рајловцу. До преласка у Рајловац питомци су завршили теоријски део извиђачке обуке и извршили један навигациони лет на авиону типа ДО-У. У Рајловцу су наставили са извиђачком обуком, али је нису завршили до почетка рата. Питомци 1. класе

унапређени су у чин ваздухопловног потпоручника 1. октобра 1940. године и распоређени у јединице.

Питомци Друге класе примљени су 1939. године у 67. класу Ниже школе војне академије за потребе ваздухопловства. После шестомесечног школовања прешли су 1940. године у Панчево и наставили школовање у Ваздухопловној академији, као њена 2. класа. Извиђачку и практичну обуку из бомбардовања на тренажерима и са школским бомбама завршили су до октобра 1940. године. Пилотску обуку почели су у Панчеву, али је до почетка рата нису завршили. Октобра 1940. године питомци су унапређени у чин питомца-поднаредника, а марта 1941. године у чин питомца-наредника.

После рата, питомцима ове класе призната је завршена Нижа школа војне академије. Церемонија произвођења у чин потпоручника 66. класе Ниже школе ВА у Београду, 1. октобра 1940.

Питомци Треће класе примљени су у Ваздухопловну академију директно из грађанства, по конкурс који је објављен 6. маја 1940. године. После ригорозног лекарског прегледа у Команди ваздухопловства у Земуну примљено је 86 младих. Накнадно су из ђачке класе примљена још двојица, тако да је ова класа бројала укупно 88 питомаца. Обуку у летењу питомци су почели још у Панчеву и до капитулације су имали између десет и петнаест летова на дуплој команди. У чин питомца-каплара унапређени су 1. априла 1941. године.

У Нижу школу војне академије 20. јануара 1940. године примљено је путем конкурса 160 регрута у ђачку класу, који по формирању Ваздухопловне академије јуна 1940. године постају њена 1. ђачка класа. После завршене опште војне обуке, крајем марта 1940. године, 62 ђака упућено је на обуку у пилотску школу. Остали су распоређени на друге стручне курсеве, како би се оспособили за вршење једне од стручних служби у војном ваздухопловству. После завршене пилотске обуке ђаци су распоређени по пуковима 20. октобра 1940. године.

Универзални стручњаци

Виша ваздухопловна школа Припреме за почетак рада школе отпочеле су септембра 1938. године доношењем Уредбе о школи, којом су предвиђени њен састав, трајање и задаци, као и друга питања из области наставе. Предвиђено је да школа има ваздухопловни и ваздухопловно технички одсек, а да школовање траје две године. Задатак школе био је да ваздухопловни официри добију више војно ваздухопловно образовање и основе потребних знања за више командовање у ваздухопловству, а слушаоци ваздотехничког одсека потребно техничко образовање, како би се оспособили за вршење свих послова техничке природе у ваздухопловству. За заступника команданта школе одређен је вазд. бригадни ђенерал Боривоје Мирковић. Наређењем министра војске и морнарице пов.бр. 9229 од 13. септембра 1939. године пријемни испит и почетак рада школе одгођени су до даљег. На тај начин Виша ваздухопловна школа није ни формирана, иако су извршене припреме за почетак њеног рада.

У периоду од 1921-1941. године ваздухопловни официри више војно образовање стицали су на Вишој школи Војне академије заједно са официрима других родова војске.

Школа за резервне ваздухопловне официре је формирана фебруара 1925. године у Петроварадину, као стална установа. Припадала је саставу Команде ваздухопловних стручних школа, под чијом је управом била у командном, наставном и дисциплинском погледу. Задатак школе био је да ђаци регрутоване за ђачки рок у ваздухопловству обучи и оспособи за резервне ваздухопловне официре.

Ђаци, кандидати за резервне ваздухопловне официре примани су на школовање путем конкурса, а услов је био да су завршили најмање шест разреда гимназије или њој равне средње школе. Школовање ђака трајало је девет месеци. Прва два

месеца, ђаци су имали наставу из општевојних предмета. После завршене општевојне наставе ђаци су, према успеху који су постигли, способностима и школској спреми, коју су донели из 20 грађанства, упућивани на даље школовање у одговарајуће стручне школе војног ваздухопловства. Могли су да се школују за техничке официре, извиђаче и пилоте. Ђаци, кандидати за летачко особље, после завршене извиђачке, односно пилотске школе дослуживали су кадровски рок у летачкој служби по ескадрилама. Кућама су пуштани у чину поднаредника. Они који не би положили испите или би се показали неспособним, враћани су на дослужење кадровског рока у пешадију.

До 1940. године, када је школовање резервних ваздухопловних официра-летача преузела Ваздухопловна академија, школовано је 18 класа ових официра.

Пре формирања школе за резервне ваздухопловне официре, попуна војног ваздухопловства овим официрима вршена је преко:

-Курсева који су организовани у 1. Ваздухопловној команди у пролеће 1921. и 1922. године.

Значајна улога аеро-клубова

Ђачка чета је формирана у јесен 1922. године у саставу ваздухопловног арсенала. Чета је новембра 1923. прешла у састав 1. Ваздухопловне команде у Новом Саду.

Почевши од 1933. године, ради убрзања обуке у војним пилотским школама, Штаб ваздухопловства војске примао је сваке године одређен број младих из грађанства за своје питомце у цивилним пилотским школама, које су радиле при аеро-клубовима. За организовање пилотске школе, Команда ваздухопловства доделила је 1933. године Аероклубу Краљевине Југославије 18 школских авиона (шест Ханрио, осам Малих Бранденбурга и четири Средња Бранденбурга) са резервним деловима, погонским материјалом и моторима.

На ову предвојничку обуку примани су младићи од 20 до 25 година са

завршеним факултетом, а од 1939. године и младићи од 18 година са средњом школом и положеним испитом зрелости. После успешно завршене обуке питомци Штаба ваздухопловства војске служили су ђачки кадровски рок у војном ваздухопловству и тако постајали резервни ваздухопловни официри.

Почетком 1940. године, у време ратних припрема, војно ваздухопловство преузело је предвојничко школовање од аеро-клубова. Због тога је формирано девет предвојничких пилотских школа код тренажних ескадрила у Новом Саду, Сарајеву, Загребу, Мостару, Скопљу и Земуну, као и предвојничке пилотске школе у Љубљани, Крагујевцу и Нишу. Наставници су били пилоти војног ваздухопловства. Ученици су имали интернатски смештај и њихово издржавање падало је на терет буџета војног ваздухопловства. Обука је трајала шест месеци, од маја до краја октобра. После обуке питомци су добијали звање дипломираног пилота, а по одслужењу војног рока и звање војног пилота. До почетка Априлског рата обуку у предвојничким пилотским школама завршиле су две класе пилота.

Хоризонти живота

**ЧУВАРИ
НАШЕГ ЗДРАВЉА**

Неки метали, гвожђе, олово, арсен и кадмијум, ако их има превише у слободном облику у организму човека, могу бити узрок оксидативном оштећењу. Могу да вежу наведене метале и спрече оксидативно оштећење

У исхрани савременог човека доминирају засићене масти, трансмасти, додати шећери, со и високопрерађене намирнице. Исхрана високе енергетске густине са великим уделом високопрерађених намирница има запаљенски и прооксидативни потенцијал и доказани је ризик за масовне незаразне болести (МНБ), које највише оптерећују људе, како глобално тако и у Републици Србији.

Фитохемикалије су органске материје биљног порекла које штите здравље биљака, нису нутријенти, али имају особину да унапређују здравље људи и смањују ризик од болести. Велика група фитохемикалија за коју последње две деценије истраживачи и здравствени стручњаци имају огромно интересовање јесу полифеноли који обухватају више од 8.000 једињења. Нутритивни извори полифенола су намирнице чији недостатак представља водећи нутритивни ризик за здравље човека: сирово воће, сирово поврће, намирнице од целог зрна, сирово језграсто воће и семенке. Додаци храни који садрже полифеноле су такођедобар нутритивни извор полифенола.

Како полифеноли унапређују здравље и сматрају ризик од болести?

Полифеноли доприносе добром здрављу и умањују ризик од болести антиоксидативним деловањем, хелирањем (везивањем) метала који имају прооксидативно дејство и обострано

корисном сарадњом са гастроинтестиналном (ГИТ) микробиотом.

У савременом начину живота човек је изложен дејству различитих прооксидативних чинилаца чије дуготрајно дејство узрокује оксидативни стрес. Оксидативни стрес може савладати антиоксидативни одбрамбени систем, који поседује свака телесна ћелија, и изазвати оштећење и смрт ћелије. У оксидативном стресу се поред присутних прооксидативних чинилаца ствара и велика количина запаљенских материја (проинфламаторних цитокина).

Болести које глобално, али и у Републици Србији највише оптерећују становништво јесу масовне незаразне болести, у чијој основи је хронични запаљенски (инфламаторни) процес праћен оксидативним стресом. Полифеноли неутралишу прооксидативне чиниоце и доприносе смањењу прозапаљенских цитокина у организму човека, те помажу у смањењу ризика за настанак оксидативног оштећења ћелија и ткива у човековом организму, тј. унапређују здравље и смањују ризик за настанак болести, пре свега масовних незаразних болести.

Неки метали, гвожђе, олово, арсен и кадмијум, ако их има у превише у слободном облику у организму човека, могу бити узрок оксидативном оштећењу. Полифеноли могу да вежу наведене метале и спрече оксидативно оштећење.

Гастроинтестинални тракт

Полифеноли успоравају пражњење желуца, инхибишу ензиме алфаамилазу и алфаглюкозидазу, што доприноси умањењу вредности глукозе после оброка. Полифеноли доприносе ефикаснијем преузимању глукозе у периферним ткивима, смањењу ослобађања глукозе из јетре. Све наведено умањује ризик за настајање хиперинсулинемије и поремећаја толеранције глукозе.

Гастроинтестинална микробиота и полифеноли имају обострано корисну сарадњу. Здрава ГИТ микробиота одржава физиолошку функцију имуносистема. Полифеноли доприносе добром здрављу ГИТ микробиоте (полифенолни пребиотици) и физиолошкој функцији имуносистема.

Највећи део полифенола који стиже у дебело црево је неразрађен, те га ензими ГИТ микробиоте разграђују до мањих молекула, који се брзо апсорбују путем епителних ћелија дебелог црева и настају полифенолни постбиотици, који доприносе добром здрављу.

**Утицај на смањење
ризика од настајања
кардиоваскуларних
болести**

Физиолошка функција ендотела крвних судова је условна за смањење ризика од настајања кардиоваскуларних болести (КВБ). Неутралисањем прооксидативних чиниоца, инхибицијом циклооксигеназних ензимаполифеноли доприносе добром здрављу ендотела крвних судова и умањују ризик од настајања КВБ.

Полифеноли на више начина доприносе смањењу ризика за кардиоваскуларне болести јер инхибишу ангиотензин конвертујући ензим који повећава крвни притисак, штите холестеролску честицу ниске густине од оксидације и одржавају физиолошку функцију тромбоцита.

**Депресија и
неуролошки поремећаји**

Централни нервни систем и ГИТ микробиота су у бидиректној вези. Полифеноли одражавају добро здравље ГИТ микробиоте, што омогућава физиолошко стварање масних киселина кратких ланаца, неколико неуротрансмитера (серотонина, гама аминокбутерне киселине, катехоламина и ацетил-холина) и очувања физиолошке функције имуносистема. Депресија је болест пропустљивог цревног епитела, поремећено је стварање неуротрансмитера и повећана је количина запаљенских материја. Полифеноли чувају добро здравље цревне микробиоте, те доприносе ефикаснијем стварању наведених неуротрансмитера и смањењу запаљенских цитокина.

Глобално 15 одсто одрасле популације има неку неуродегенеративну болест. У основи неуродегенеративних болести су оксидативни стрес, инфламација и убрзана програмирана ћелијска смрт (апоптоза). Велики број

истраживања је потврдио да полифеноли неутралисањем прооксидативних чиниоца инхибишу прекомерну апоптозу и доприносе смањењу запаљенских цитокина, што умањује ризик од неуродегенеративних болести.

Савремена исхрана и прекомерна телесна маса

У исхрани савременог човека највише су заступљене намирнице високе енергетске густине и високопрерађене

не намирнице, које имају прозапаљенски и прооксидативни потенцијал. Дутотрајна описана исхрана узрок је инфламацији ниског степена и пост-прандијаном оксидативном стресу, поремећеној функцији ендотела крвних судова, метаболичким и репродуктивним поремећајима. Променом начина исхране у којој ће бити довољно полифенола може се допринети бољој контроли свих наведених поремећаја.

Прекомерна телесна маса је велики

и стално нарастајући здравствени проблем. Полифеноли доприносе одржавању пожељне телесне масе и смањењу прекомерне телесне масе одржавањем доброг здравља цревне микробиоте. Уколико цревна микробиота има довољно врста које стварају масне киселине кратких ланаца, пре свега бутират, подстиче се стварање интестиналних хормона који утичу на смањење уноса хране, глукагону сличног протеина 1 и протеина ПУУ. Полифеноли интеракцијом са цревном микробиотиком доприносе смањењу телесне масе.

Старење

У основи процеса старења је оксидативно оштећење. Циљеве полифенола у смањењу ризика за прерано старење су неутрализација прооксидативних чинилаца, што ће допринети смањењу стварању старих ћелија које стварају запаљенске цитокине, иунапређење функције митохондрија, ћелијских органа одговорних за стварање енергије потребне човеком телу за одржавање свих физиолошких процеса.

Полифеноли су здрављу благотворне фитохемикалије и неопходно је осигурати довољан дневни унос полифенола да би се унапредило здравље и смањено ризик од болести.

Професор
др **Будимка Новаковић**,
дијетотерапеут

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, од носно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају

звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе

слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a
Tel: 011/2435-924

Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v
Tel: 011/77-09-099

Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatzonex.rs
info@slusniaparatzonex.rs

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Насловна
страна:

Медија центар
Одбрана

Година XXII. Број 242 МАРТ 2024

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Мр Александар Симоновски, мр Милан
Шумоња, Будимир М. Попадић, Душан
Старчевић, Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Јован Симић (Краљево), Зоран Јашовић
(Ниш) и Трајче Митушев (Земун)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарад-
њи закљученог са УВПС, адвокати:

*Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ, из Београ-
да, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ
„Иванијум“), тел. 011/2644384 и
064/1735395; Клијенте прима: утор-
ком: од 17.00-19.00 часова;

За потребе војних пензионера оба-
вљаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и пру-
жаће све остале адвокатске услуге уз
накнаду по важећој адвокатској тари-
фи умањеној за 30 одсто (адвокат
Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера
Србије требало би да знате да услуге мо-
гу користити чланови УВПС, чланови њи-
хових породица, као и сви остали војни
осигуранци.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

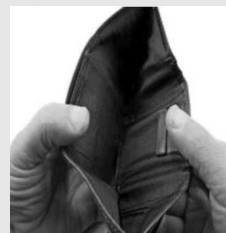
- организација и заказивање термина
за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,
- Умањење укупних трошкова за
висину рефундације
- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организа-
цијама УВПС, или директно на тел.
064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону
заказивање почасне јединице ради
одавања почаста преминулим
старешинама може се обавити
путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

Тако је - како је

*Моја стечена права,
закључали иза седам брава.
Жалим се – боли глава
али, за бадава!*

Истина жива

*Биће боље,
једина је остала нада,
онима доље без воље,
али се не зна до када.*

И данас

*У сиромашно село,
кад је посјело,
масовно се приспјело
једино на тиће и јело.*

Шта се вреднује

*Није више знање
услов за звање,
већ вјештина кампање
и страначко признање.*

Павле С Бандовић

TANJA^{dent}

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких
услуга војним пензионерима и чла-
новима њихове породице, са 10%
попуста.
Такође се нуди и могућност одло-
женог плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х